

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
pe 1 lună 2
Nr. de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manscripte nu se înșopolază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancațe nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminică

Nr. 12

Mănăstirile noastre.

Prea sfinții părinți ai bisericii române drept măritoare a răsăritului, mitropolitul Meșianu și episcopul Popa, au predat, după cum se știe, înainte cu două săptămâni, M. Săle Impărat și Rege un Memoriu privitor la mănăstirile cari azi deși sunt în mâinile Sârbilor, după drept și lege ar trebui să fie ale noastre, pentru-că noi le întemeiasem și stăpânisem înainte de venirea Sârbilor în Banat.

Dreptul nostru este foarte luminos arătat în acel Memoriu; și dacă mai este puțină dreptate în cerul mănăstirilor și trebuie să ni-se dea. Vorba e numai că bunăvoința monarhului și înalta Sa dragoste de dreptate nu vor avea oare să lupte cu deosebite păreri politice și în loc să ne facă ear' stăpâni pe strămoșești averi, să nu fim trimiși la calea legii, la proces adică.

Și la proces de ne vom duce, nădejde avem că mănăstirile vor trebui să le câștigăm. Mesiciul de pildă, în diecesa Caransebeșului, și Bezdinul, aproape de Arad, e doar pe pământ românesc, înconjurat de sate numai de ale noastre, Sârbii nici pomenea?

Procesele țin însă mult și mai ales mistue bani mulți.

Eată de ce ca un dar dumnezeiesc ar fi când M. Sa Impăratul și Regele, cu dreptul preatnal ce L are, s'ar milostivi și singur ar face dreptate Românilor Sei credincioși... Il binecuvântăm, și în rugăciuni îl pomenim, pentru-că prin Statutul Organic dată bisericii române naționale o puternică cetate, lăsându-ne stăpâni pe biserică și școala noastră... Cât nu l'ăm mai înălța încă, dacă plecând urechea la rugăciunea ce i-au făcut bătrânii pastori ai bisericii române, ne-ar face parte

dreaptă din mănăstirile pe cari Sârbii de două sute de ani le au în mână!

Ce ar însemna aceasta, cât folos ne-ar aduce când am mai avea cel puțin trei mănăstiri, ori și care Român și-o închipue. Din cele mai îndepărtate vremuri, d'odată cu creștinisarea noastră, se știe, mănăstirile întotdeauna au fost nu numai loc de rugăciune și ispășire, dar mai presus de toate cetăți naționale. Românii creștini în mănăstiri se retrăgeau dinaintea păgânilor; bărbații mai învățați ai neamului, prigoșiți de stăpânirile lumesti, la mănăstiri găseau adăpost; și pe când n'aveam școli, doritorii de a ști carte dela sfinții părinți ai mănăstirilor învățau, și ce se poate ști luminos despre trecutul nostru ca popor, despre virtuțile și păcatele noastre, dar mai ales despre durerile ce am încercat, din hărțile colbuite ale mănăstirilor s'a cules. Și dincolo, în Țeara Românească, și dincoace de Carpați, în Țeara Ardealului și Ungurească, mănăstirile au fost pentru noi Români păzitoare nu numai ale credinței celei drepte, dar așa zicând apărătoare de neam.

Chiar în zilele acestea învățatul canonic din Blaj, Dr. Augustin Bunea a scos de sub tipar o carte de preț în care face istoria întemierii fostelor vlădicii române din Ardeal și Țeara Ungurească, vlădicii aproape fiecare ridicată în preajma câte unei mănăstiri ascunse între munți.

Pe când plata unui episcop român era p'un an 21 bani de biserică, 4 piet de miel și 22 luminări, ear pentru sfințirea unei biserici 1 floren, și adesea singur trebuia să umble a-și strînge și această plată, pe când neamul românesc era în ghiarele calvinismului, mai adesea la mănăstiri trăiau bărbații sfinți și tari, cari, așa zicând, țineau sufletul în popor. Mă-

năstirile țineau apoi legătura dintre noi și frații de dincolo. Când vre-un ales al bisericii era prigonit în România, venea la mănăstirile d'acel și dinpoțrivă: cei prigoșiți aici, treceau la mănăstirile de dincolo.

Pela anul 1629, ne istorisește dl Bunea, domnitorul Ardealului, vestitul Gabriel Bethien, numește mai mare — arhimetropolit, cum își zicea — peste bisericile române pe Ghenadie George Bradi, luându-l însă făgăduiala să facă din Români — calvini! Dar erau lucruri, pe care nu îndrăzneam să le facă nici Ghenadie, de groaza blământului patriarhului dela Constantinopol. Vezând atunci Bethien că merge încet lucrul, scrise patriarhului dela Constantinopol, Ciril Lucaris, prieten calvinilor, rugându-l ca dacă nu-l poate îndemna pe Ghenadie a calvini pe Români, apoi cel puțin să-și închidă ochii, să nu vadă ce face Ghenadie.

Știți ce răspunde însă patriarhul? Zice că zadarnic umblă domnitorul să-l facă pe Români calvini, căci cât vreme nu se vor rupe de tot legăturile dintre Români din Muntenia și Moldova (România de azi) și dintre cei din Ardeal, nu-și s'junge ținta.

Far legăturile acestea prin mănăstiri s'au păstrat, prin mănăstiri întemeiate unele chiar de Domnitorii Moldovei ori Munteniei.

Vitregimea vremurilor a făcut să perdem toate aceste sfințe lăcașuri, și toate odoarele ce erau întrînsele și satele ce țineau de ele.

Cât privește acum mănăstirile din Banat, suntem în preajmă de a cunoaște deplin și trecutul acestora. Di profesor Dr. G. Alexici a făcut ceea ce bătrânul Babeș zadarnic s'a lăudat că face de vre-o trei-zeci de ani: nu a cercetat numai, dar a și găsit și

studiat documentele privitoare la aceste mănăstiri, documente pe cari li-a găsit în arhiva de stat și arhiva locotenentului din Budapesta, în cea a ministerului de războiu și de finanțe din Viena. Documentele găsite aici sunt prețioase nu numai pentru întocmirea istoriei noastre bisericesti, dar sunt și un sprigin puternic în procesul dintre noi și Sârbii, proces care e numai vina fostului episcop Meșianu că nu s'a sfințit, ei a tot întârziat, până doar-doar dl Babeș va găsi „documentul“ ce căuta, document care ajunsese ca povestea cu Cocoșu roșu.

Di Alexici, flu și fost stipendist al Diecesei Aradului, și-a îndeplinit o frumoasă datorie și a câștigat și drept la mari laude pentru zelul ce a dezvoltat în căutarea dar mai ales a găsit documentelor, în lipsa cărora s'au făcut procese multe cu Sârbii, procese cari, după cum s'a arătat în Sinodul arădan, pentru unii au fost adevărată vacă de muls.

Dacă bunăvoința monarhului ori legea ne va pune ear în stăpânirea mănăstirilor, va fi vorba nu numai de locuri de însemnătate bisericască, ei — se știe — veniturile acestor mănăstiri sunt așa de mari, încât pe lângă o bună economie, vor fi adevărat izvor de aur, din care să se susțină așezăminte bisericesti și școlare, înspre fericirea Românișmului și întărirea patriei.

Presa europeană despre Tisza.

Toate ziarle mari din Europa publică lungi articole despre Tisza Kálmán, a cărui înmormântare s'a făcut Mercuri, la Geszt, lângă Salonta. „N. Freie Presse“ din Viena s oate în relief îndeosebi silința mare ce și a dat Tisza pentru-ca slăbi-

ISTORIA LUI MIHAI-VITEAZUL

pentru

POPORUL ROMÂNESC *)

de N. Iorga.

Di N. Iorga zice despre colegul său dela universitatea din Iași, dl A. D. Xenopol, că este cel mai desevisit popularizator al istoriei Românilor.

Ajungând în posesiunea opusului a cărui titlu stă în fruntea acestor șire, recunoaștem în autorul lui pe cel mai avântat propovăduitor al cultului măririi naționale.

Cu adâncă emoție cetim-am paginile reînălțătoare de sentiment și mândrie naționale.

*) Editura Bibliotecii populare „Minerva“ din București a 15 bani numărul.

S'a mai vorbit în coloanele acestui ziar de frumoasa întreprindere a tipografiei „Minerva“ din București, de editarea „bibliotecii“ menite a populariza operele maestre ale literaturii române, făcându-le accesibile pentru mulțime, printr'un preț minimal; de a răspândi cunoștințe folositoare și întăritoare de sentiment și conștiința națională; de a deschide o poartă culturii naționale, în cele mai largi straturi ale poporului nostru.

Din seria valoroaselor opere publicate de „Biblioteca populară Minerva“ face parte lucrarea d-lui N. Iorga (Nr. 12—18 p. 127), de care ne cupăm aci.

nață ale—epopeei „Cântarea României“, dar nu mai puțin ni-a robit înălțătorea—tragedie a celui mai mare Voevod al neamului nostru, scrisă pentru poporul românesc, de dl N. Iorga.

Cel ce fală face astăzi științelor românești, acela care prin puterea cunoștințelor, superioritatea minții și vigoarea argumentațiunii a fixat atâtea și atâtea puncte luminoase în întunerecul trecutului nostru istoric și cultural, ne dă prin „Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul român“ inima, poezia, apoteoza morală, a măririi Voevod.

Inimei vorbește această carte, inimei poporului românesc, pentru a o înălța, pentru a o întări, — cu o putere de penel mânduind autorul condeiul.

Poporul, mulțimea vorbește, amintindu-l de gloriosul domn și poporul lui, de zilele glorioase, de zile grele, de ideal, de lupta pentru ideal; și pentru îndelung răbdătorul, pentru întărirea, pentru îmbărbătarea aceluia care în pace și război a fost și este temelie victor naționale vorbește: pentru țărânul român.

Țărânii se adunau când se aprindea focul războiului pe dealuri și cârțile lui Vodă sosiau la curțile boeresti, chemând „țara“, dar pe urmă, când se încheia lupta ei apucan cu răbdare plugul și arau cu mâinile lor triumf toare.

Și cine-l ducea „din câmp, de-acasă dela plug“... — cum zice poetul, și unde-l ducea?

Il ducea Mihai „arhanghelul“, ca să graveze cu sabia în paginile istoriei puterea unui neam și înălțimea unui geniu național, il ducea, să lase posterității românești momente de mândrie și izvor de întărire.

La Călugăreni, în lupta cu Sinan nevinsul, când șirurile micel armate române se clătinau:

Mihai apăru în vederea tuturor, mare ca primejia pe care venea s'o înlătore. Toporul se rotea în aer cu vijituri ucigătoare mantaua umflată de vânt îl făcea aripi de arhanghel; lumina ochilor săi îl ridica mai presus de oameni. Nu era el, Domnul de care atâția se apropiase pentru a ingenunchia cu o plângere, pentru a primi o răspăță. Era furtunosul Dumnezeu al Biruinții, venit ca să mântuie pe aceia ce se credeau perduți!

Dar din luptele triezești ce au străbătut cu vestea lor lumea întregă, din mijlocul furtunilor de biruință și glorie, genial militar se prăvale, sub isbiturile noastră-mutabilei ursite.

„Firea are zilele sale liniștite, de o nebulburată seninătate și pace. Acele zile nu li a cunoscut Mihai. El nu se puté opri,

nu se puté mărgini în revărsarea puterii sale, cum fac oamenii obicinuiți, chiar când au o destoinicire mai mare. El era osândit să meargă înainte, spre culmile înalte ale isbândeii, în prăpăstiile sfâșietoare ale înfrângerii, prin strimtoriile înfricoșate ale primejdiei, fără altă țintă decât acest mers înainte cu ori ce preț. Calul cu nările de foc al norocului său își avea pregătită odihna numai în fundul genunel unde trebuia să-și sfarme mândrul și nenorocitul călăreț.

Așa a fost acest Mesia războinic al neamului românesc, acest frumos și înfricoșat arhanghel, a cărui sabie strălucește încă așa de viu în adâncul veacurilor trecute“.

Și va străluci de-a pururea, va străluci cu atât mai mult cu cât ne vom îndepărta prin veacuri înarmați cu sentimentul care a dat naștere scrierei d-lui N. Iorga, pentru poporul românesc.

Far cu acel sentiment să se întarească în inimi, cultul eroilor altare ridicând în suflete, să cetim în evanghelia națională strălucitoare de vigoare și înălțime de sentiment Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc“ pr-amărind — pe ologot.

S. Secula.

ciunea Austriei s-o folosească întru întărirea neamului unguresc.

Cecil Rhodes. *Napoleonul Africii, cum i se zicea, a încetat din viață. El a fost unul dintre cei mai îndrăzneți bărbați din lume, îndrăzneț și întreprinzător, încât faptele lui au uimit lumea. Din om sărac ce a fost, a ajuns unul din bogătanii lumii și în Africa de sud a alcătuit atâtea, cât nu s'a făcut în sute de ani. El a fost însă pricina și a războiului dintre Englezi și Buri. Prin moartea lui se ajută, desigur, mai iute încheierea păcii. Cele mai bogate mine de diamant din Africa sunt proprietățile lui și de mai trăiu, cine stie ce mai făcea pentru mărirea Angliei și asuprirea altor popoare.*

DIN ROMÂNIA.

Academia Română, și-a deschis sesiunea sa din anul acesta, astăzi la orele 1 după amiază.

Dr. J. Negruzzi vice președinte, a prezidat, în locul d-lui P. S. Aurelian președinte care se află indispus, asistat fiind de dl D. Sturdza secretar general.

După deschiderea ședinței, dl Negruzzi arată că începerea sesiunii coincide cu un trist eveniment care a intristat atât dinastia cât și țara întreagă, moartea A. S. R. Principesa de Wied, mama M. S. Reginei.

D-sa propune ca Academia să trimite o telegramă de condolență M. S. Reginei.

Academia primit în unanimitate această propunere.

Iată și textul acelei telegramă:

Majestați Sale Regina României

Neuwied.

Academia Română, unită astăzi în sesiunea generală, depune la picioarele Majestații Voastre expresiunea sentimentelor sale de profundă afecțiune cu ocazia pierderii dureroase a augustei voastre mume.

D. Sturdza, Sp. Haret I. Kalenderu, T. Maiorescu, B. P. Hașdeu, Al. Xenopol, Gr. Tocilescu, A. Saligny, D. C. Olănescu, Gr. Ștefănescu, C. Istrati, I. Felix, St. Fălcoianu, V. Babeș, Ath. Marinescu, N. Ionescu, C. Erbiceanu, Ioseph Vulcan, N. Quintescu, A. Naum, I. Caragani.

Domnul Vintilă Rosetti, directorul imprimeriei statului și al Monitorului Oficial, va publica în curând un volum conținând corespondențele schimbate între anii 1846 și 1882 între marii bărbați de stat ai țării și care au jucat un rol însemnat în istoria noastră națională.

Lucrarea va fi intitulată „Pagini din trecut” și va conține corespondența următorilor bărbați de stat: I. C. Brătianu, C. A. Rosetti, general Magheru, M. Cogălniceanu, Mazzini I. și D. Florescu, S. Michevitz, N. Crețeanu, C. Florescu, I. Michellet, V. Malinescu, S. Ullah, P. Bataillard, W. Tozier, Dem. A. Sturdza, Cairoli, etc.

DOLIUL CURȚII REGALE.

În urma încetării din viață a A. S. R. Principesei Maria de Wied, mama Reginei României, Curtea MM. LL. Regelui și reginei a luat doliu pe timp de 4 luni, cu începere dela 11 Martie curent, din cari două luni de doliu mare și două de jumătate doliu.

Mercuri, dimineață dl Procopie Dumitrescu, primarul Capitalei, însoțit de întreg consiliul comunal, au mers în corpore la palatul regal și s'au înscris în registrele deschise în urma morții A. S. R. Principesa de Wied.

Înmormântarea defunctei principese s'a făcut în ziua de 14 Martie, la Neuwied (Germania).

În dimineața zilei înmormântării s'a celebrat la biserica Luterană din București un requiem pentru odihna sufletului Augustei defuncte.

La serviciul divin au asistat membrii casei Regale, d-nii miniștrii, membri cor-

pului diplomatic, președinții corpurilor legislative, înalții funcționari ai Statului și d-nii ofițeri generali.

Toate cluburile din Capitală, toate autoritățile au arborat drapelul de doliu.

De asemenea numeroși comercianți și în special toți furnizorii curții au arborat tricolorul român acoperit de lungi fâșii de zăbranie.

*

În urma morții A. S. R. Principesa de Wied, soțiile d-lor miniștri au transmis următoarea telegramă M. S. Reginei:

M. S. Reginei

Segenhaus-Neuwied.

Țeara întreagă plânge împreună cu Majestatea Voastră pe Augusta Principesă, pe nobila și ducioasa mamă care a dat României pe Regina sa mult iubită.

M. moria Sa va rămâne în veșt scumpă și venerată pentru noi. Durerea și lacrimile Majestații Voastre, care a ușurat atâtea dureri și a șters atâtea lacrimi ne umple inimile de o adâncă tristețe.

Fie ca misericordia lui Dumnezeu Atot Puternicul și afecțiunea fără margini a întregului popor să consoleze pe Majestatea Voastră.

Zoe Sturdza, Carola Aurelian, Ana Haret, Iosefina Stoicescu, Angela Missir.

*

Eată telegrama pe care dl I. Procopie Dumitrescu, primarul Capitalei a transmis-o M. S. Reginei cu ocaziunea încetării din viață a A. S. R. Principesa de Wied:

M. S. Regina României Neuwied.

Consiliul comunal al capitalei și populațiunea orașului București adânc intristați de pierderea ce Ați încercat prin stângerea din viață a Augustei Voastre Mume, respectuos supun Majestații voastre sentimentele profunde lor dureri rugând cerul să dea putere și resemnare în aceste grele momente mult iubitei noastre Regine.

I. Procopie Dumitrescu

Primarul Capitalei.

*

D-na Ecaterina Procopie-Dumitrescu, soția d-lui primar al Capitalei, a transmis următoarea telegramă în numele soțiilor d-lor consilieri:

M. S. Reginei României

Neuwied.

La vestea dureroasei pierderi ce M. S. a încercat rugăm respectuos pe iubita noastră Regină, a cărei durere este a Țării întregi, să bine-voiască a primi sentimentele pro fundei noastre intristări.

Ecaterina I. Procopie-Dumitrescu.

INSTITUTUL OTTETELEȘANU.

În raportul său general despre lucrările *Academiei Române*, dl D. Sturdza scrie următoarele despre institutul de fete Otteteleșanu de sub direcția diui și d-nei Ioan Slavici:

Institutul Otteteleșanu dela Măgurele își urmează mersul său regulat și satisfăcător; anul acesta, ca și în trecut, el a fost obiectul deosebitei atențiuni părintești din partea colegului nostru dl I. Kalinderu, care urmărește cu un zel și cu un interes vrednic de laudă progresesele acestui așezământ de cultură și educațiune. La examenul de finele anului, ținut în Iunie, Ministrul Instrucțiunii a delegat pe d-na Henrieta Sihleanu și pe dl Petre Fântănaru ca să ia parte, împreună cu delegații Academiei, d-nii N. Quintescu și C. Erbiceanu, asistați de dl I. Kalinderu, la examinarea elevelor. Rezultatul acestui examen a fost adus la cunoștința Academiei, prin raportul d-lor delegați, citit în ședința dela 13 Iulie. Dl Kalinderu văzând progresesele îmbucurătoare ale acestui Institut, a oferit suma de lei 311,40, ca să se cumpere fie-cărei absolvente ca amintire o rochie.

Dl Kalinderu a mai făcut și alte daruri Institutului: de Sfintele sărbători ale Nașterii Domnului a făcut suma de 600 lei pentru a se cumpăra un dar fie-cărei eleve, ear din partea administrațiunii Do-

menului Coroanei a trimis în dar câte 40 exemplare din cele din urmă broșuri apărute în „Biblioteca populară” a acesteia, pentru a se distribui elevelor din Institut.

În luna Septemvrie, în urma concursului ținut, s'a primit o nouă serie de 16 eleve în clasa I-a institutului.

Statuia lui Kossuth.

După toate semnele, statuia lui Kossuth îi va face încă guvernului multă bătaie de cap. Municipalitatea Budapestei printr'o adresă scrisă de primarul *Halmos* (nu de mult încă *Habnisch*) a trimis Dietei o adresă prin care cere ca și „representanța națională” să contribuie într'un chip oarecare ca „marele patriot” să i-se ridice un monument vrednic de mărirea și faptele lui (ca de pildă *detronarea Casei de Habsburg*).

Adresa va veni în discuție și deși *Szell* e mare meșter în găsierea „formulelor”, totuși toți sunt curioși să vadă cum va ieși din impas: cum se va pute arăta și dinastia și ridicând statuie antidinasticului Kossuth Lajos!

Cât privește acum planurile primite spre premiarea de mausoleu lui Kossuth, ș'acolo e bucluc mare: comisia s'a certat, pentru-că unii au fost de părere să se premieze un plan, alții altul, și neajungând la înțelegere, trei dintre membrii juriului au demisionat. Ear în foi se poartă ceartă mare.

Kossuth deci și după moarte face bucluc!

Pacea buro-engleză.

Se pară că totuși i se face sfârșit și războiului buro-englez, care durează deja de trei ani și rămâne fără păreche în istoria popoarelor. Întăiu pentru-că un poper așa mic a știut să i-se împotrivescă unui uriaș, a doua pentru bătăile suferite și a treia pentru cheltuielile grozave ale Englezilor.

Zece mii de milioane ca un ban s'au dus din punga Englezilor, ear morți și răniți cum nu li-s'a mai întâmplat Englezilor.

După știrile mai nouă, Buriș au fost rugați chiar de *Kitschener* să facă pace. După-ce armata lui *Methuen* a fost prinsă, împreună cu comandantul, după ce Englezii s'au convins că Buriș nici până azi nu sunt sdrobiți, *Kitschener* a trimis vorbă lui *Schulck-Burger* să vină la Pretoria a încheia pace.

Eată cu ce condiții sunt buriș dispuși a face pace:

- 1) să li-se dea autonomie cât mai largă;
- 2) iertare tuturor celor cari au purtat arme ori au fost osândiți;
- 3) drept de a purta armă;
- 4) despăgubiri pentru pagubele cășunate în războiu;
- 5) fermele arse să fie reclădite;
- 6) Englitera să chezușiască un împrumut pe care l'ar face Buriș.

În vifor îngrozitor.

La vremea sa am scris și noi despre pustiitoarele orcan de zăpadă, cari au acoperit la finele lunii trecute un întreg batalion de militari. Căpitanul *Kuraishi* care cu încă un-șapte zile s'adați a reușit să scape și să adă amănunte despre îngrozitorul orcan.

Raportul căpitanului sună astfel:

În 23 Ianuarie a plecat din Avomosi, din partea nordică a insulei Nifon, un batalion de 210 oameni, ca să facă exerciții de marș în zăpadă. La dejun era deja așa frig, încât militarii abea lei puteau mișca mâinile. Seara și au făcut lagăr într'o pădure. Până la 9 ciazul seara vremea era de suferit. Fie-care companie și-a zidit șant de apărare din zăpadă dar asta nu se pu-

tea acoperi. Feciorii încercau să se încălzescă la focul taberelor. Focul trebuia făcut pe zăpadă care era deja așa mare că pământul nu se pute ajunge. La mâncare caldă și somn se înțelege în așa împrejurări nici gândi nu se puteau. La 2 oare după mezul nopții ear a început a ninge și orcanul a erupt în toată puterea. Feciorii prin căușiri se nisuiau să rămână treji ca să nu înghețe. Ținta marșului, Tashiro, era deja numai la 9 chm. dar mai înainte trebuiau să treacă peste un riu. Pentru aceasta majorul comandant a ordonat retrăzarcere la Avomosi, care era la 14 chm.

Viforul era deja așa de grozav, încât feciorii nu-și puteau ține ochii deschisi. Dimineața 12 înși nu mai puteau merge, pe aceștia i-au luat camarazii cu ei, când însă tot mai mulți și mai puțin cădeau, i-au lăsat pe drum. Foarte facet puteau numai înșinta. Ofițeri și militari nu-și mai puteau întrebuința mâinile și fața le-a înghețat. În 24 Ianuarie a căzut a 4 parte din feciorii. Seara au poposit din nou abia la 8 chm. dela prima tabără. La foc nici nu se putea gândi, mâncările au înghețat așa de tare încât nu se puteau mușca. Cări sufereau mai mult pe aceia i-au luat la mijloc și scuturau încoace și acolo. Și căpitanul *Okitsu* a murit. Cadavrul l'au luat cu ei în 25 Ianuarie, când au plecat mai departe. Afară de căpitan au murit 39 feciorii. Când dimineața la 8 ore au voit să-și continue calea, au căzut 30 oameni. Trăiau încă dar nu se puteau mișca. Și maiorul *Saruchi* a leșinat. Ranița din spate a celor căzuți au aprins-o, ca să i învie țezădar însă. Când cătră dimineață viforul a mai încetat, au trimis două sentințele să caute drumul. Maiorul *Samuchi* și-a venit din nou în fire, a reluat și comanda, ce a dat nouă voie feciorilor. Acum au pornit numai o câte-va diviziuni. Căpitanul *Kuraishi* care încă a leșinat de-o câte va ori spune că i au raportat în 27 Ianuarie, că au găsit calea ce duce la Timogi (la 7 chm. de Avomosi) *Kuraishi* apoi s'a lădeștrat cu o adoua divizie, de aceasta apoi s'a despărțit de nou și nu peste mult a găsit riu lăgă care zace orașul Avomosi.

Noaptea însă a trebuit s'o petreacă tot în liber, ba nici în ziua următoare 28 Ianuarie nu au putut merge mai departe.

Uoul după altul cădeau feciorii ear alții au perit căuțându-și camarazii. Căpitanul *Kuraishi* îmbrățișat cu sublocotenentul *Ito*, s'au culcat într'o groapă de zăpadă așteptându-și moartea. Și maiorul *Iamaguchi* era în apropiere. Așa a trecut ziua de 29 Ianuarie. În 30 Ianuarie i-a succedat lui *Kuraishi* a se urca pe o colină, de unde apoi l'au văzut feciorii trimiși cari apoi l'ar scăpat împreună cu soții săi. Măștița trimisă pentru scăpare n'a putut căuta pe cel căzuți fiind-că viforul încă tot ținea. Cercetările au fost foarte îngreunate din cauza viforului, care încă și în 14 Februarie tot ținea.

Au fost scăpați cu totul 17 din cei 210, 108 cadavre s'au sfiat. Pentru familia celor periți se fac colecte mari.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 28 Martie. Se asigură că anul acesta marile manevre împărătești cum li-se zice se vor ține în *Banat* și la hotarul dispore *Bucovina*. Corpurile de armată IV (*Budapesta*), VII (*Temșoara*) și XII (*Sibiu*) vor fi concentrată între *Sighișoara*, *Bélgrad* și *Sibiu*, ear armata presupusă dușmană, compusă din corpurile VI (*Kassa*), X (*Przmysl*) și XI (*Lemberg*) va fi concentrate între *Satmar* și *Sighetul Marmăției*. *M. Sa va sta în tabără* între zilele de 27 August până la 3 Septemvrie, când se va decide apoi și lupta.

Fiume, 28 Martie. Ieri au plecat de aici două vapoare încărcate cu 2000 cai, destinați pentru *Transvaal*. Până acum au plecat din acest port 56 vapoare, cari au dus în *Africa-Sudică* 40.000 cai.

Londra, 27 Martie. Se anunță că în urma intervenirii lui *Chamberleino* guvernul *Canadei* a decis să mai trimită în *Transvaal* 2000 soldați.

Călugărenii.

„Spuneau bătrânii din bătrâni
 „Că fost pe vremuri jaf în țară.
 „Că sate n'tregi trosneau în pară,
 „Aprinse de păgâni;
 „Dar nu s'a pomenit când-va
 „Să vezi Turcimea 'nfuriată,
 „Potop în țară revărsată
 „Ca azi, Maria Ta...
 „Din fund adânc de văi, din munți
 „Sărit'a păgânimea toată
 „Și cât cuprinzi cu ochii roată
 „Vezi Turci haini și crunți.
 „Și vin năvali, vin puhot,
 „Maria Ta, e grea urgie
 „Și Dumnezeu din ceruri știe
 „Ce o mai veni pe noi“.

„Viteazul, micul tău norod
 „Și a pus nădejdea n'treagă n'tine,
 „Să-l mântui cum vei și mai bine,
 „Mărite Voevod!
 „Și a stat bătrânul din cuvân'...
 „Adânc liniște se face;
 „Chiar frunza din pădure tace,
 „Incremenită n'vânt.

Căci aprigul cumplitul Craiu,
 Semeț plimbându și ochii roată,
 Din mână face-un semn spre gloata
 S'asculte mândru i graiu.
 Nălțat în scârț, cu pieptul larg,
 El bate singur cinci hotare
 Și hoardele năvalitoare
 În pieptul lui se sparg:

„Oștenii mei, în țară i foc
 „Ne aduc păgânii nenoroc;
 „Curând ne vom isbi cu ei
 „Și vom juca, năprasnicii smei,
 „Al morții crâncen joc.
 „Loviți cu sete și turbat
 „Să se cunoască unde ați dat
 „Și când veți da să dați în plin,
 „Să mi fulgerați ca din senin
 „Dușmanu n'spăimântat.
 „Să gâlgăie din gât, din sân
 „Spurcatul sângede păgân,
 „Baltagele lovească n'șir,
 „Ca trăsnete, drept la mir...
 „Că i trăsnet un Român

„In urma voastră Turcii n'vraf
 „Să moară săturați de jaf...
 „Oștenii mei, șoimani mei,
 „Vultani voinici, năprasnicii smei,
 „Pe ei! Să i facem praf“!

Prin vad, spre pădure, păgânii urlând
 Se n'deasă n'năvala turbată,
 Dar fruntea oștirii i țe loc secerată;
 Și alți daru iureș dar cad blestemând,
 S'aruncă Turcimea și i rind după rind
 Cumplit fulgerată.

Curg alții și alții din urmă, curg mi
 Și n'frunte i Sinan neînfrântul
 Subt et par'ca i gata să crape pământul
 Și urlă năprasnic turbații spahii
 Cu urlul de sute de mari vijilii.
 'L'un blestem cuvântul.

Mihal Voevodul, pornit pe omor,
 Isbește n'năvala păgână
 Și n'urmă i s'aruncă oștirea română.
 Cad maldăre Turcii și urlă și mor
 Prin toată turcimea străbate-un fior:
 Ni e moartea stăpână!

Priviți l pe vodă: un trăsnet din cer
 Armura i în soare lucește
 Sburând lâng'un pașă el murgul și
 oprește
 Străfulgeră barda în stânga i de fer
 Și pașă și alții în jurul lui pier
 Căci Vodă trăsnește.

E răcnet de moarte, e răget amar
 Și tropot de cai și blesteme
 Și urlă vîzduhul, rē-bubue, geme,
 Trosnesc rupte oase și creeri sar,
 Mai groasnici, mai aprigi Românii
 răsar
 Căci n'au et ce teme.

Fug Turcii năvali,ict, se n'ghesue, cad
 Ca valuri mănate pe mare;
 De zgană cumplită își pierd răsufarea.
 In două cu sânge r'apu în vad,
 Mănâncă pământul turcescul răsad,
 Cătăndu și scăparea.

S'au dus nebuni de spaimă Turcii,
 S'au risipit ca pleava n'vînt;
 Și mulți din ei, sub foc de tunurt,
 In Dunăre au găsit mormânt.
 Iar chiotele asurzitoare
 Ale oștirea românești
 Cutremură vîzduhuri n'alte,
 Se sparg în bolțile cerești.

Stă soarele n'sfințit pe o culme,
 De atîta moarte n'mărmurit:
 Căți Turci periră numai astăzi
 In z ci de lupte n'au murit
 Și n'raza lui sclipește n'măndre
 Mărg le sângele n'chegat
 Ca un potop de nestimate
 Pe câmpul luptei revărsat...
 C Sandu.

Odă statuiei lui Mihai Viteazul.

De V. Alexandri.

I.
 Mărire, adorare, îngenunchiere fie
 Gigant din alte timpuri, fruntaș între Eroii!
 Mihai! frate de arme cu dalba vitejie,
 Oaspe pe bronz scump noue, sosit ear prin-
 tre noi!

Pe n'ntinsul țării astăzi e splendidă sērbare;
 Copiii se simt oameni, bētrânii n'tineresc.
 Chiar țērna din morminte s'anină și tresare,
 Și umbre înarmate prin aier se n'trunesc.
 Azi noi, Români, cu toții pătrunși de-o nouă
 vieată,

Umbriți de al tău nume feric, legendar.
 O' fabrică uimire stăm, te privim în față,
 Căci tronul tău prin seculi a devenit altar.
 Și vulturul cu sboru-i din ceruri te n'cunună
 Țintind în zare ochii l'Apus la Răsărit,
 Și codrii, vechii marturi de gloria străbună,
 Se mișcă n'ngomot mare de freamăt oțelii!
 — „Ce este n'România? Ce vișor o pă-
 trunde?“

Intreabă pe Danubiu Balcanul speriat.
 — „Sunt l'astile române! Danubiul rēs-
 punde
 „Mihai Vilcazul astăzi în bronz a r'eviviat!“

II.
 O! dar, așa-i cu dreptul; să te revadă eară
 Și muntele, și codrul și vulturul din el,
 Mihai, Mihai tu care avut-ai pentru țeară
 O inimă de aur și brațul de oțel.
 Așa este cu dreptul: să reapari la lume
 Măreț, superb, rēsboinic, călare pe un zmeu,
 Avînd de scut prestigiul cerescului tău nume
 Și cap, și pept, și umeri de bronz ca gînd-
 ul tău.

O! mare Domn! pe timpul de fapte colosale,
 Când te luptai, la vîntul produs de spada ta
 Nimic nu sta n'picioare, nimic nu resistă,
 Căci ea cîntăria n'pumnul-ți căt soartea
 țării tale.

„Si sunt deprinși să moară pe dușmanul ce
 moare.
 „Ei știu să caute n'față ear nici-odată n'
 urmă
 „Și n'locul lor dușmanii nu sunt decăt
 turmă.
 „Priviți în al lor suflet nu este nici o pată,
 „Nici o rușine nu e pe fruntea lor săpată
 „In ei, pe ei lucește de-o vie strălucire
 „Și inima, și armă, și frunte și gândire!“
 „Apoi lăsându-ți ochii să sboare cu mândrie
 Pe bravii ței țovarăși, vultani din Românie,
 Ziceai: „Țara e mamă dulce, copii mei!
 „Ferice care moare luptând pe sîmul ei!
 „Din țērna lui vor crește odoare vitejești,
 „Stejari cu lemn de arce, de ghioage romā-
 nești!“

V.
 August erou a cărui memorie augustă
 Trecea peste seculi cu margine îngustă
 Și s'a înscris în raze pe fruntea omenirei
 Afară din domeniul uitării ș'a peiri!
 Precum odinioară pe toți electrisai
 Cu glasul și ochirea-ți de-Archangel, o! Mihai,
 L'rivește împregiuru-ți cum vine n'treg po-
 porul,

Cum vine să admire în tine Salvatorul
 Vezi cum țeara ferică de-a există pe lume
 Se simte n'coronată cu fabricul tău nume!
 Mihai, devină earăși sub cerul strămoșesc
 Echoul prea puternic de glas dumnezeesc
 Ș'aprinde ear scînteia de-antica vitejie
 In noi cariți aducem în genunchiere fie
 Gigant din alte timpuri, fruntaș între Eroii,
 Oaspe de bronz, scump noue, sosit ear prin-
 tre noi!

Moartea lui Mihai-Viteazul.

De D. Bolintineanu

Pe câmpia Turdei, pe un verde plaiu
 Tabăra oștirea marelui Mihaiu
 Acolo în cortu i Domnul se gîndește,
 Fericirea țērei inima i rēpște.
 Are o presimțire ce l-a turburat,
 Și pe mîna i mîndră capul i-a picat.
 Indesert speranța inima i rēsfașă:
 Lăcrămile i udă gînditoarea față,
 Înaintea celor ce îl ocolea,
 Cu a lui mîna d'aur el le ascundea
 Cătră căpitani ce îl încungioară:
 — „Dragii mei! iertați mi astă lăcrimioară!
 E o slăbiciune de care roșesc
 Toți căpi au un suflet tare, bărbătesc;
 Inșă sunt minute când natura cere
 Dela cei mai tare partea de durere,
 Astăzi pot să număr mai la nouă ani
 De când noi ne batem cu atâți dușmani,
 Este adevărul, am făcut în lume,
 Neamului acesta cel mai mare nume:
 Inșă ce-l mărirea fără de folos?
 Ceea ce-i în noapte focul mincinos!
 Singură mărirea nu-i destulitoare,
 Nu voiu foc de stele, ci voiu foc de soare!
 Căte mil de oameni moartea n'a n'gheșat?
 Și în câte case dorul n'a intrat?
 Țeara este n'lacrimi și se pastiește;
 Floarea tinereții câmpul învește!
 Și n'raza mării unde strălucim,
 Vezi pe nesimțite că ne mistuim!
 Astăzi lupta noastră ori-ee luptă curmă;
 Ea va fi lovirea cea mai de pe urmă.
 Astăzi este timpul ca să isprăvim:
 Sau Românii ne pierdem, sau Românii trăim?
 Astfel le vorbește... dară doi sosiră
 Doi triști de Basta... capul toți eșiră,
 — Basta v'ș trimitte? spuneți ce dorește l...
 Basta, eară Basta!... nu mai isprăvește l...
 — Ce dorește? zice unul din călși,
 Basta pornește la vasalii săi!
 Să pernești îndată banda ta din țeară!
 I rēsponse celalalt cu-o vorbă amară.
 — Mergeți! zise Domnul i al vostru stăpîn i
 Spuneți i că nu e încă un Român
 Care să dea arma pînă nu se bate l...
 De-i bărbat aicea vie a combate l...
 — Este timp!... șoptește un ucizător,
 Celalalt trage iute paloșul ușor.
 Și o lovitură repede și tare
 I implantă n'sîmul eroului mare...
 Căpitani iute sar și l'incurjor,
 Dar Mihai le zice: „Fraților, eu mor“,
 Spune l doamnei mele să nu se mîhneacă
 Și-n iubirea țērii fi mei să i crească:
 Când vor fi în vîrstă să le spună ea
 Că nu voiu rēsburare pentru moartea mea,
 Numai pe-țru țeară și nestîrnare
 Sîmul lor să simțā s'antā rēsburare!
 Eară voi țovarăși, mie imi jurați
 Nici odată mîna cu strălîn nu dați!
 La aceste vorbe cade — n'tral s'ea sânge,
 Toată lui oștirea cu dădere-l plînge,
 Apele pe cale stau și se opresc:
 Păsările n'aer triste ciripesc.
 Moartea cu a ei mîna față lui atinge
 Inima i legînată, vorba i-se stînge:
 Ear vieșā i mîndrā sboară cătră uort
 Ca mirosul dulce-ș unei stînse flori.

Oea din urmă noapte a lui Mihai-Viteazul.

De D. Bolintineanu.

Ca un glob de ar luna strălucia
 Și pe-o vale verd, oștirea dormia
 Dar pe-un vîrf de munte sta Mihaiu la masă
 Și pe d'alba i mîna fruntea lui se lasă.
 Sta în capul mesei printre căpitani,
 Și rēhiamă dulce inelii săi anii.
 Vieșā noastră trece ca suava rouă
 Când speranța dulce ne suride nouă.
 Astfel astă dată vieșā lor cura:
 Cugetele triste nu i mi turbura.
 Luna varsă raze dulci și argintoase,
 Anstrul le suflă coamele pletoase;
 Căpitani toarnă prin pașare vin,
 Și în sănătatea lui Mihai lachin.
 Dar Mihaiu se scoală și a multumește
 Și, luând paharul, astfel le vorbește:
 — Nu v'ș urez vieșā, căpitani mei
 Din potrivă, moarte; eară c v'ș ce i:
 Ce e vieșā noastră în sclave oare? ...
 Noaptea fără stele, ziua fără soare.
 Ce i ce rabdă jūgul ș'a trăi n'ei vor,
 Mărită să-l poarte spre rușine lor.
 Sufletul lor nu e mei presus de ferul
 Ce le'nvinge brațul, — iau de martir cerul!
 Dar Românul nu va cămpuri făș floi,
 Zile lungi și triste sērbători.
 Astfel e vulturul ce pe piscuri sboră:
 Aripele taie i că ar vrea să moară!
 Astfel e Românul, și Român sunt eu,
 Și sub jugul barbar nu plec capul mei“.

Ca spice secerate cădeau pe câmpul ei:
 Chiar moartea, moartea crudă scāpa coasa i
 din mîna
 Sub fulgerul teribil eșit din ochii ței!

III.
 Ferică splendoare de vultur domnitor!
 Alăt avînt iți dase al Patriei amor,
 Și gloria te puse l'atîta înălțime
 Căt n'aveai tu deasupra țē ș'alaturea pe
 nime l...
 Sigmund Batori Maghiarul a fost un mare
 ducă

Ce nu n'cāpea în lume de tine, și aprins
 El vru să te eclipse, vru țeară să-ți reducă...
 Suflat-ai peste densul și n'clipă tu l'ai stins.
 Murad erū puternic Sangiacul lui Murad
 Lăfia o neagră umbră pe lumea spăimîntată.
 Ear tu ziceai, în față cu furia-i turbată:
 „Murad se crede-un cedru și nu-i decăt un
 brad!“

Mehmed erū teribil ca un torent de sânge
 Pornit ca să începe Creștinii pămînteni...
 Cine cutezā cine visā de a-l înfrînge?...
 Tu l'ai secat în codri dela Călugărenii,
 Căct fost-ai dintre oameni cu semne suverane
 Ce mor în apărarea popoarelor sērmane,
 Și sceptrul lua grabnic în mîna-ți de monarc,
 Când forma unui paloș, când forma unui arc.

IV.
 Precum archipăstorul ce poartă daruri sînțe
 Furtai moșia întreagă în inima-ți ferbinte
 Ș'avînd lîng' al tău umăr poporul viu și tare
 In patru părți a lumii strigat în gura mare:
 „Voi Turci, Tatari și Unguri, unelle-ale
 prădării!
 „Românul e ca stînca în valurile mării.
 „Veniți cu falca n'ceruri... Pe-acest viteaz
 pămînt
 „Nu tremură, nici fuge decăt pînăsu n'vînt.
 „La noi, bētrân, muiere, bărbat, copil de fiță,
 „Nepăsători de moarte, au inimă de criță,
 „Sunt copți de tinert l'al vitejei soare

Faptă nobilă și frumoasă!

Belin, 25 Martie 1902.

Antecesorul meu, Paul Gavrillette, asesor consistorial, cunoscând din experiența sa câștigată într'un timp de 33 ani, ce a funcționat continuat în școala noastră de aici, starea slabă a acesteia și amenințările cu stângere, ce zilnic vin asupra ei; simțindu-se indispus atât el, cât și soția lui; în 3/16 a lunii și a. c. a testat prin act subscris de 4 meritori, oameni cinstiți, membri ai comunității locale, casa sa proprie, cu cele două camere și cu intravilanul de 551 orgii în preț de 6000 cor. pe partea bisericeii noastre din loc (după moarte) cu mențiunea de a se ajutara din venitul acelor școala noastră din loc și învățământul nostru național și anume:

Din 1/8 parte venit să se cumpere cărți și recvisitele necesare la învățământ. Din 2/8 parte vestminte pentru acei elevii, cari vor progresa în studiul religiunii și în cântările bisericesti; iar 5/8 parte din venit să se depună în casa de păstrare, pentru de a se acoperi din acela speșele renovării edificiilor testate și a școlii și în cas de lipsă ale reedificării acelor, cum se vede din copia lăsamântului aci sub alaturată. Fapta frumoasă și nobilă aceasta dela susnumitul testator și soția sa, bunul Dumnezeu să le-o răsplătească cu bine căci poporul nu e în stare a li-o recunoaște și răsplăti.

Cornel Musca
învățător gr. or. al Belinului.

0 zi de bucurie.

Corul plugarilor gr. ort. rom. din Cenuadul sârbesc, sub conducerea vrednicului învățător Dimitrie Bozianu, care într'un timp așa scurt, abia de 6 săptămâni ne crufund osteneala instruirii cântărilor liturgice de I. Vidu pe 4 voci vre-o câte-va cântări naționale și o piesă teatrală precum și jocurile naționale Bătuta și Călușerul.

Cu cari lucruri frumoase în ziua de 17 Februarie (2 Martie) 1902 s'a și arătat publicul în sala de lângă Casina care este destul de spațioasă dar au fost ticsită de public de toate națiunile conlocuite în comună.

După următorul program s'au predat: Moto: Cântă române quartet cânt. de

corul plugarilor. 2) Vlad și Vioara; baladă de I. Bosco, predată de Saveta Nicolaș.

Piesa teatrală „Dela Sat”, de N. Măcovițean în dialect bănățnesc în 4 acte, care a urmat monologul comie Herseu Bocegiul predat de Georgie Anucie și după reprezentațiune și monolog jocurile Călușerul și Bătuta de 12 flăcăi.

Zi de bucurie au fost pentru noi cenzorii aceia zi, când după 9 ani earășii s'a putut înființa un cor cum se cade; cum a și fost mai înainte tot sub conducerea inv. Bozian care cor din mai multe ocaze și pedec s'au distrus. Căci pe bina leașă... brașii frumoase meier... cântând...

Ne-a surprins mai ales la piesa teatrală Dela Sat, spărtia tinerilor economi și a fetelor economice pe bina achitându-se de rolurile lor într'un mod neașteptat. Mai cu seamă Iovan Dagojie jucând rolul moșului lile a făcut publicul să se mire de originalitatea unui moș bătrân, Catița Radu încă de minune a predat rolul babei, Stana Todor, Perian Saveta, Nicolae Petru, Lipovan Catița, Gălătariu Rocca, Muntean Lazăr, Crăciun Aurel, Nicolae și Ioan Rejep, încă s'au predat rolurile destul de bine. Vasile Săciu, Nicolae Gălătariu, Antonie Sociari, George Pescariu, Ion Domjan și Ioan Muntean, având mai puțină însemnate în rolurile lor și-a achitat bine; servească-le spre laudă și onoare acestor tineri esențiali dar mai pe sus celui ce s'au ostentat a-l instrua. După piese urmând monologul Herseu Bocegiul. Apare pe bina apărându-se de cânt Georgie Anucie care într'un chip jădovese nemai văzut pe aici s'a achitat predând monologul: făcând publicul întreg să erupă într'un strigăt de trăiască și aplauze; servească-l spre laudă că au fost vrednici.

Finindu se aceste toate și după scoaterea scaunelor din sală între frenetice strigăte de să trăiască și aplauze apar în mijlocul publicului din sală 12 flăcăi îmbrăcați în costume călușerești în frunte ca vata vrednicul și neobositul învățător D. Bozian cântând marșul Trombetele sună, jucând Bătuta și Călușerul, cu cea mai mare precisiune. Laudă lor și onoare.

După aceste a urmat petrecere cu joc până dimineața încântat de aronșul lui Lăpitori din Nădlac. la aceasta zi de bucurie și petrecere am fost încă și onorați cu prezența mai multor onorați domni din prejur din Sanicolaul-mare spet. d-n. Dr. N. Oprean avocat cu Stim. doamnă, dl. Mocoan. Covaci Matesic, dl. A. Minișian inv. Bunet; Popescu, Marian, Doichita din Igris. M. On. I. Halmagian preot cu Stim. doamnă, On. domn I. Tripa notar comunal, dl. Boarescu cu Stim. doamnă din B. Comlos, dl. N. Popovic cu doamna din loc, M. On. T. Oprean preot, cu doamna, M. On. Dr. Epaminonda Lucacu preot, gr. cat., dl. Toța inv., dl. D. Faur cu doamna, dl. M. Jivici cu doamna inv. sârb. dl. A. Zerici neguțtor, cu familia, dl. Băila preot., G. Tărz u inv. Igris. Dătre

inteligenta străină puțin au luat parte dar țelele au solvit, de față au fost dl. Corec profesor, dl. Martin notar. Familia Lesol, dl. Viner. Domnișoare au fost: Aurelia Popovici Comlos, Veti Dan din Igris, M. Ica, Ioanvanca Patieci, M. Gyriciu, Virgilia Minișian din loc.

Lauda și meritul că am avut o așa zi de bucurie mai întâi de toate o are vrednicul și neobositul învățător Dimitrie Bozian care în continu se luptă și mancește numai spre binele poporului său și al națiunii, nu creșă nici o osteneală nici nu crufat spre a instrua pe acești tineri cu cât s'ubiectat așa frumos încă la pasul întâiu, spre a arăta ce poate face dacă are cu cine.

Venitul material a fost pe neașteptate 184 coroane dar venitul moral e cu mult mai însemnat. Deie Dumnezeu ca tot așa să-l fie înainte numai spre lauda și înaintarea neamului românesc.

Cenuadul-Sârbesc, la 28 Februarie 1902.

Mai mulți credincioși.

0 observare

a: „Istoriarele biblice—pentru an: III—IV școală.

De G. Ludu și I. Daru.*)

Un confortabil și elocvent mijloc întru facilitarea și realizarea scopului învățământului nostru popular — elementar, sunt fără îndoială și cărțile ori manualele de școală.

Puțină istețime, abilitate se recere și pe lângă niște manuale corespunzătoare, ușor de înțeles — învățătorul în timp relativ scurt poate arăta rezultate mulțumitoare.

O dovadă despre acestea într'altăie: Cartea I — sau abecedarul de: I. Moldovan și soții, ear între manuale apărute — până aci — și mai potrivite petru învățământul religiunii, — se numără: Istoriarele biblice de d-nii: Ludu și Daru.

Scopul meu fiind a-mi espune reflexiile pentru manualul din urnă — de aceea, pro primo constat, că acest manual: Istoriare biblice — — cu că-e-va excepțiuni — este acomodat pentru toate școlile noastre populare confesionale.

Cel puțin eu la studiul biblic — cu puțină abateră, de mai mulți ani această carte o folosese și rezultatul obținut — pot zice m'a satisfăcut!

Aplicabilitatea și utilitatea acestei cărți în școlile noastre — se învederează și prin faptul, că cartea e aprobată de Venerabilele noastre Consistoare diocesane din Arad și Caransebeș.

*) Ediția IV, Clureu Brașov 1900.

Și ceea-ce, special — am de zis cu acest prilej este numai că această carte nu conține îndeajuns materialul biblic prescris claselor: populare: III și IV — din aceasta diecesă, — ear aceasta eu cred e a se atribui împrejurării, că la scrierea amintitului manual — plausibil — s'a avut în vedere planul de învățământ dia Archidieceșă; stând și stimatî autorii sub jurisdicțiunea aceleia, care lacună însă re-luă șau — acolo — la un minimum, cartea de sub întrebare în fond tot nu suferă scădere — dar care mică lacună — să zicem așa, suplinindu-se ar fi numai avantajul manualului!

Cum-că la scrierea subversantului manual s'a procedat mai mult în sensul celor premise mai sus, că adecă s'a ținut compt de planul de învățământ archidieceșan — se deduce și d'acolo, că materialul resp. istorioarele biblice sunt distribuite altfel de cum exige planul nostru de învăț. și verosimil și cel caransebeșan; precum și aceea, că nu se află toate istorioarele — cum s'a relevat ceva mai înainte, — și din cari — până aci zice, reiese că la o eventuală altă edițiune, luarea în considerare a planurilor de învățământ ale acestor două diecese**) — ar fi potrivită și binevenită, dar bine înțeles — aceasta numai în ce privesc estensiunea materialului!

Ne mai permitem a observa apî, că preceptele morale, estrase din istorioarele biblice și adaptate în versuri***) după modesta-mi pare, nu sunt așa ducătoare la scop — ca bună-oară ceea în — proșă.

Elevul psihice e debil; judecata lui e prea — mărginită; prin urmare mai dispus — în acest stadiu embrionar intelectual — pentru lucruri simple, ușore — ca să nu-i zicem: mechanism decât de a ști și poate judeca logic între toate împrejurările!

Ce-i drept! Copilul bucuos învață „versul” căci îi cade bine „rîma poetică” ce lovește la ureche, dar că anume ce conține versul învățat — cu aceasta el mult nu-și bate capul și nu-și bate pentru-că nexul, sensul mai complicat al versului de multe-ori petrecând „știința” sau mai bine: „sagacitatea” lui — îi trece pofta. . .

Aceasta o poate esperia învățătorul, când cu elevul face analiza versului chiar după-ce odată i-a și explicat înțelesul, —

**) Zic planul acestor 2 diecese, căci cel caransebeșan — ceva, în materie încă va diferi ca bună-oară al nostru.

***) Ceea-ce constat, că nu obvin chiar la toate istorioarele — în versuri!

igianul la vênat.

— Anecdotală. —

Un țigan, te mirt cum naiba
Dă pe cale d'un pisto!,
Si în grabă ridicându-l
Hait! că el îl vênator.

— „Auleo! călca-m'ar vaca
„Zice atunci: ce n'am gândit,
„Că eu azi din căldărar
„Din ciurar din lăcătar
„Să ajung pușcas vestit.
„Acum fugi! fugi săracie!
„Că m'am bșgat în domnie —
„Jos căldare din spinare
„Ș'apoi și tu spoitor
„Că acuma's vênator.
„D'auleo! când vin din codru
„Cu vênatul în spinare,
„Haci lup... dincoaci vre o hulpe...
„Și vr'un urs dahșia mare
„Pu! tot satul în mișcare.
„Atunci să-l vezi nene, rumâni!
„Cu pismuiri cum se școală.
„Da eu le-arăt numai pușca
„Și pe totți îl bag în boală.”

Si saltând astfel țiganul
Hop! se gata de vênat,
Nu-l ști suflet — decât satul
Când spre codru a plecat.
Si cum mergea voios spre codru
Și narmat cu pușca'n spate
Chiua... făcea o treabă
De mai sta să deie într'alte.

— „Val săracile epurii
„Dac'ar ști cum ar fugi,
„Ba și lupu și cu hulpea
„Ar urla de groaza mea.
„Și zău că par'că 'mvine mila
„Să le pușc fără de vină,
„Dar' n'am ce face că's pedeapsă
„Dată jos de Dumnezeu —
„Și am să pușc tot, mic și mare
„Aci nu umbă ertare.

„Da zău și Dumnezou drăgușu
„Cât de bine m'a aflat
„Toamal meșter de vênat,
„Da să'l fi pus pe sfântu Pștru
„Ori pe Bucur la vênat,
„Ar fi stat cu pușca 'n codru
„Ci s'ar fi tot măriaș.
„Dară eu — hai ce mai om sunt
„Cum rar aș fi pe pământ,
„Înalt, voinic ceea și mare
„Ce n'ic o frică 'n pelean'are,
„Fie hulpea cât de mare
„Toat'o 'mbuc la o mănăcare.”

Si ajungând cu „pușca” 'n spate
Lângă codrul de noroc.
Te mirt ce-l trășnește 'n minte
Că de odată stă pe loc.
Caută 'n dreapta, caută 'n stânga,
Când la codru ce taverzise,
Ba să scarpină în ceafă
Și încet cam mornăise:
— „Pușca'l brnș, se sloboade
„Și la rând aș fi cu toate,
„Numai hasta bat-o noru
„De-ar fi codru ca ogoru

„Fără fugi și fără tufe
„Aș pușca de ar fi miune;
„Dar' așa... zău că'l ciuda!
„Să te bagi după vênat,
„Căci prin codru-asa frumos
„Zău că'l eam primejdios
„Nu ști cel — Deamne ferește
„Ce gadin te 'ntâlnește
„Și cum au vede pe nime
„Ce zic!... ba sare la tine.
„Hm! nu-l glumă, poți gândi
„Că codru'l codru colea mare
„Și cum zic numa'l simțit
„Când te 'ncaeră 'nșpinare.”

Acum să pe gând țiganul
Cum s'ar fac'un plan pe plac,
Știți cum face vênatorul
Când i frică la vênat.
Sta cât sta se socotea
Pân' ce 'n urmă mi-o găcea.

— „Ahaha! ean' stăi pe loc
„Și ascultă sfat, noroc —
„Uite sfatul, uite-l cum,
„Stai la margine tutr'o tufă
„Și de vezi lucru nebun
„Să mi-o poți rade la fugă.

Tupilat țiganu 'n tufă
Și pândind după noroc,
Mai jura, că-i făcătura
Că epuri nu es de loc,
Că sta ș'a stat și-a tot ochit
Dar nimica n'a eșit —
Dar' las' de nu-mi păcălea,
Ca sta 'n loc și mi chema:

— „Dragii tetii iepurași
„S'ai pădurii ingerași,
„Ești afară, ști cuminte
„C'a vint tetea cu plăcinte
„Haideți puil tetii zău,
„Că de nu, vè pare rău.

Și cum tot chema țiganul
Se ivi un șorecel,
Țiganul cum mi-l zărise
Sta nimit până-l vorbise:
— „O! iepuraș frumușel
„Tu imi pari prea tinerel
„Dute puil tetii 'n casă
„Spune-i tată-o să iasă,
„C'am adus-o traistă plină
„Tot cu pită și slănină
„Și scoverzi de helea bune
„Și rachiu colea de prune.”

Cum țiganul i-a tot spus
E de crezut că s'a dus, —
Acum sta să se ivoască
Cel mare, — cum a pofit,
Da vezi doamne — acum odată?
Ce noroc l-a nimerit,
Că veni din întâmplare
Un urs mare cât un brad,
O șărmanul Cula, . . . Doamne
Bucuroș ar fi aburat.
Dar Cula cât l-a zărit
Pân' zici hop — a 'ncremenit.
Dar tot striga crezând că l lipșă
De curajie — la frică:
— „Hohaha! fugi! fugi creștine,
„Că s cu pușcă și-a pușcas
„Cu scrisori dela oraș.
„Auleo! nu 'ncepe așa

până când colo, la învățătura morală în — prosă elevul — și singur — e silin să vorbească în limbajul său natural și la — înțeles.

Preceptele morale deci — ticurile în versuri — după a mea individuală părere, sunt de abandonat — înlocuindu-le cu forma — prosaică, după-cum urmăresc multe manuale de școală acesta, dar sunt destule și de celea ce cad în „impasul versurilor“ — așa că omul nu știe cum e mai bine: s'o spună ori să tacă!?

În favorul și pentru augmentarea deci acestui manual — spre a se putea introduce și folosi și cu mai mult succes în școlile noastre am aflat de consult a scoate în relief acestea-mi binevoitoare observ: II!

Socodor, la 10/23 Ian. 1902.

Bujecanul.

O părere.

În numărul 46 al prețiatului Domniei Voastre ziar, dl coleg Ioan Crișan într'un articol „Un obstacol în predarea învățămîntului religioasă” zice: comi unor părinți rătași, așa numiți „pocși” nu voese a și face cruce, ba l se încumeta de a-și răspunde învățatorului său și a-l întoarce chiar și b'ia pe dos și pentru prevenirea acestui lucru, ne recomandă dimiterea astorfel de copil sub durata oarelor de religie.

Bu usul să fi contra acs ei recoma-dări, pentru că: priu dimiterea lui din școala, dăm anșă, pe lângă că a părăsit biserica, și la părăsirea școlii, și atunci nu putem infiltra în el nici cel mai puțin simțiri naționale.

E drept! e „pocși” dar e și român și stim și acea că toată acțiunea își are reacțiunea sa, și nu putem ști tainele viitorului, dar dacă capetele competente se vor ridica contra sectei acestea, și le vor succede nimicirea ei, sigur, atunci earș se vor întoarce la „biserica mamă” și atunci am înaintat cel puțin cu simțul național, având a ne lupta numai cu studiul religioasă, pe când dacă li dimitem din școala, trecem la școala de stat, unde știm cu toții b'garea de seamă, în cât privește „iubirea față de aproapele” ce o au colegii nostri maghiari; ear la cea de nu este școala de stat în respectiva comună, atunci român acasă, mergând a ra la așa numita „adu nare”, unde predicătorul, papa lor e un atare mărariu, sau alt măstru care ori și cum e puțin dezvoltat în simțul național, decât fratele sau român, și dacă ne chiar îl maghiarizează (câci din căne c'isă, din Român Uegar) li tâmpeste simțul național și stricându-l și cele mai scumpe date (ca postul) de vreme ce noi li-am eșchis din școala, pe părinții lor, din convorbirea noastră de toată zile, ba să ne știm a

face progres și în ale religioasă, cu acei copii încapăținați.

Bu unu, ca e am avut de lucru cu astfel de copii, m'am născuți foarte mult la început și tot năcazul meu a ajuns la nimica, v'zând cu aceea m'am dat și eu după păr, așa că în timp de 2-3 săptămâni, am fost adevărat pustnic înaintea elevilor, m'am pszt ca elevii să mă vadă fumân, căci foarte mulți colegi euget, vor practica (cea ce și eu o fac) ca în restimpul minutelor ce emberăm copii afară, dimineața la 10. — după amezai la 3 oare se tragă o șogare, cu zic, m'am păzt respective m'am r'junut, afară de acea nu am înjurat înaintea lor, toate lecșiunile până și „geografia” le înceam cu atare învățătura morală, aducând în legătură și biblia; nu am purtat chiar nici inele pe mână, ba chiar nici orologiul (despre care ei zic că e numai o dare pe om) ear după 2-3 eventual 4 săptămâni, i-am întrebat în legătură cu atare lecșiune, m'ați v'zat sau auzit voi pe mine fumând? înjurând? ș. c. l. vedeți și eu sunt pocșit fără să mă lapd de biserică, cruce etc. și ce eugetați?

Mi a succed încet cu încetul, de azi toți aceia îmi fac cruce, îmi zi toate rugăciunile, nu am nici o pedecă. Se înțelege a venit contra sectei respective la mine, că să și apere secte, vorbim contra crucei ș. c. l. l'am primit foarte rece; ear când am auzit (cu toate că am știut ce voeste) după o deznă scrisă, am deschis simpiamento așa zicându: deora 10 sau 12 ani am umblat cu la școala, știu mai bine ce zice b'bia, și s'au dus omul meu mângaiat, cu cuvintele: dară va crește, va învăța ce e bine, ce e rău totuș; se va duce el șugur la „adu nare”. Astfel am delăturat pedecile pe mi-a obvent înaintea în predarea studiului „religioasă”; de alt cum mi'ar părea foarte bine când, cât mai mulți dintre colegi, și chiar, dintre d'ni preoți, ar veni și și-ar exoune păcerile în acasă a causă g'gășă ap'land și eu la bunăvoiața celor competenți

Taut, la 11/24 Martie 1902.

George Abrudan, învățator.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura vitelor.

(Urmare).

Cred că mijlocul cel mai bun și pe care îl recomand să-l întrebunțați la fie-care prilej, este selecțiunea, este înăturarea dela reproducție a tuturor elementelor ce se depărtează de tipurile ce voim a lua de model, dar pentru ca să ajungem la aceste tipuri, trebuie să cunoaștem bine defectele rasei ce cătam a îmbunătăți. Când se întrebunțează încrucișarea, se aleg animalele cele mai bine conformate — preferindu-se în tot-d'a-una a se aduce din rasă străină masculii, ce îndeplinesc caracterile căre cari tindem, căci întreprinderea devine

mai puțin constisitoare și rezultatele se vor căpăta într'un timp mai scurt.

Să se observe în tot-d'a-una că de fețele corporale ce voim a îndrepta să se îndrepteze pe rind, și să nu se întrebunțeze pentru acest scop animale cu defecte tot atât de mari, însă în sens contrar. Ast-fel, pentru a îndrepta la viitoarea progenitura capul mic al mamei, nu se va lua un tată cu capul mare, ci se va alege unul bine format. Să nu se uite încă, că frumusețea unui animal de muncă, nu urmează din perfecta proporționare a organelor ce'i formează corpul, căci un animal nu poate fi privit ca frumos decât când organele sale vor fi ast-fel conformate în cât să îndeplinească pe cât mai mult trebuințele noastre. E trebuincios deci să se aibă în vedere îmbunătățirile ce să vor face, că frumusețea estetică nu se poate confunda în tot-d'a-una cu frumusețea zootehnică.

În creșterea animalelor, adesea se face greșala, de a se ține diferitele vite cât mai mult timp în grajduri, ceea ce le face să fie mai plâpânde și din care causă une-ori mică schimbări de temperatură pot să le influențeze în rău. Din această pricină de multe ori boii periculoase se incubă între ele, ca tuberculoasă și altele, care pot să ne strice rezultatul unei munci cu greu îndeplinită. Sunt însă, după cum știți, unele animale cari cer o îngrijire deosebită, căci fiind adusa din o climă mai temperată, trebuiesc ținute mai mult timp în grajd. În general asemenea rase, trebuiesc evitate pentru că nu dela ori-ce rasă putem aștepta rezultate sigure.

Ca urmare a celor arătate mai sus, vi se recomandă că chiar iarna, când timpul este mai cald, să scoateți animalele cât mai des afară în o curte curată, anume făcută, pentru ca grajdurile să se aerisască și pentru ca aceste furtă să se apropie mai mult de felul lor firesc de viațuire.

Dar, d-le agent, trebuie să vă aduceți aminte în tot d'a-una, că la baza societății noastre este o clasă de oameni, pe care noi trebuie să o ridicăm, trebuie să o facem fericită, pentru că fericirea tuturor, în mare parte depinde de a ei. Nu veți uita nici o dată pe țeran și gândurile d-voastră să rămână în tot d'aun îndreptate spre dinsul, ast-fel că bine facerile rezultate fie din munca ce depunem, fie din capitalul ce întrebunțăm, sa se reverse și asupra lui.

Aceste povești ce vă dau, să le aveți în tot-dauna în minte, în deosebi acum când este vorba de animalele de muncă, mijlocul de traiu cel mai de căpetenie pe care îl are el la îndemână în lupta zilnică pentru traiu. Să căutați deci ca prin pildele ce le veți da prin purtarea dv., prin toate mijloacele de care dispuneți, să-l învățați cum trebuie să se poarte cu vitele, cum să le îngrijească spre a le îmbunătăți starea, pentru ca și săteanul să ajungă a căpăta roade mulțumitoare în urma muncii sale grele.

Dacă rasa de animale ce avem, după cum știți se poate îmbunătăți, cauza inferiorității sale se datorește relei îngrijiri ce i se dă. Aveți deci de luptat cu pricerea țeranului; veți căuta dar, la întunirile societăților culturale, în școalele de adulți, în toate părțile prin cuvintele d-voastră să împărtașiți această neștiință, ce apasă atât de greu asupra tuturor intereselor mari ale țerei și arătând rezultatele căpătate pentru vitele noastre proprii.

Am căutat până aci a vă atrage luarea aminte asupra greutăților ce avem de întâmpinat pentru îndreptarea raselor noastre. Acum vom cerceta pe rând fie-care din aceste animale, ca să precisăm pentru fie-care în parte, cea aveți de făcut spre a conduce îmbunătățirea ce aveți întreprinde, la bun sfârșit.

Voiu începe cu calul, animalul de care mai cu seamă în trecut depindea gloria armatelor, care în present tinde a deveni un factor important de muncă, din cauza

inteligenței, înțelei și puterii de care dispune. Caii din țara noastră au fost odată destul de vestiți și foarte căutați de unele state pentru cavaleriile lor.

Rasa noastră de cai are deci un trecut frumos, ea atrage încă și astăzi une-ori atenția străinilor prin agerimea, prin frumusețea corpului și prin cumpătarea sa.

Diligențele și postalioanele din trecut, când trenurile nu brăsdau munții și câmpiile noastre, erau purtate de niște cai ale căror calități inspirau admirația vizitatorilor țerei.

Astăzi, creșterea acestor animale, din diferite cause economice, nu mai este încurajată, și de aceea hergheliile numeroase de altă dată, s'au pierdut lăcutul cu încetul. Cu toate acestea, vi se recomandă să dați importanță acestui animal, căci scopul nostru nu este de a face față unui întins comerț, și mai mult de a forma buni reproducători pentru îmbunătățirea rasei, rămânând la inițiativa fie-cărui din d-voastră să formeze echilibrul ce trebuie să fie în ori și ce întreprindere bine condusă între cerere și ofertă.

O rasă ce mi-a plăcut foarte mult, este rasa dela Mezöhegyes din Ungaria, a cărei rusticitate și frumusețe, am admirat-o când am vizitat cu mai mulți din d-voastră, această herghelie, așezată într'o climă ce nu se deosebește cu mult de clima de câmpie a țerei noastre. A-ști cai, ce formează bogăția țeranilor din împrejurime, fiind vinduți ca-și cai de lux, dar slujindu-le lor chiar și la pluguri, vor putea fi întrebunțați pentru reproducție. Este cred, interesant a adăoga că herghelia de care ne ocupăm a fost formată din încrucișarea rasei locale cu cea engleză, arabă, și altele rase, aducându-se și un număr destul de însemnat de epe moldovenesti.

Cu ocazia ducerii noastre la Mezöhegyes, în anul trecut, am cumpărat reproducători pentru Domeniile Segarcea, Cocioc, Gherghța și Rașeu, treptat lusa voim a trimite asemenea reproducători pe toate cele-lalte domenii.

Pentru purtarea mașinelor agricole și a greutăților, s'a format în străinătate niște cai cu musculatura și cu scheletul foarte dezvoltate, cum sunt rasele Pintspau, Normandă, Belgiană etc. Rasa de Pintsgau introduce la ferma model Iaza a dat rezultate bune din toate punctele de vedere. Aceste rase trebuiesc introduse ca pure pentru scopurile arătate, fără a se avea tendința de a fi răspândite prin încrucișare. (Va urma).

LEGUMERITUL.

— Disertație populară —

De

George Maloan, învățator.

(Urmare)

Ceapa.

Ceapa este una dintre legumile cele mai trebuincioase; pentru aceea nu este, casă nici țărănească, dar nici domnescă, în care ea să nu 'și aibă locul de cinste. Ceapa de timpuriu primăvara și până peste tot anul e folosită des, aproape în toate mâncările noastre și aceasta numai din pricina e o legumă sănătoasă și gustoasă.

Ceapa e de două feluri: roșie și albă. Cea roșie este usturoasă și să poate păstra timp îndelungat, cea albă e fragedă și nu așa usturoasă, și nici nu să poate păstra atât cât cea roșie.

Ceapa o prășim din sēmēnță, dar și din cepșoare (arpagică) ce se pun primăvara în pământ.

Pământul în care vrem să prășim ceapa trebuie să fie gras, gunoit cu gunoi putred și bun lucrat.

Primăvara cam prin Martie, când a încetat de a mai îngheța, sāmēnām sāmēnță cepei, în straturi anume pregătite dar așa ca să nu fie prea deasă, dar nici prea rară. Spre a o pute

Anecdote populare.

Oare gândind poți păcătuți?

Când umbra Domnului Cristos cu sfântul Petru pe pământ printre oameni, erau într-bași de mulți, mai de uoa mai de alta. Unul însă întrebând pe dl Cristos dacă păcătuiește omul și numai gândind la lucruri și fapte rele, acesta-l răspunde: „De vei lua tu omule sare în roșă și închizând palma pumn ca să nu ceargă de loc, vei începe a presăra peste vasul cu furtună oare se va săra aceea? Ba nu Doamne! răspunde omul.

„Ferește te dar, totdeauna de a și să vești ceea ce-ți poruncește gândurile cele rele ce-ți tre: prin minte de multe ori și vei fi ferit de păcate“.

Pentru-ce nu curești cismele acele mici loane? — întrebă stăpânul pe servitorul său — Da la ce domnule că mănec ear le umpli! — răspunde Ioan.

Ca mănec mergând la lucru nu-i dete lui Ion de amez? — atunci întrebă Ion: „Dapoi azi nu să mai mănec de amez? die? — Da la ce loane, că ear fi mănzim — răspunde stăpânul.

La Paș i când să face oamenilor molitvă, merse și un țigan la popa cu un ulcior rugându-l: fă bine taică părinte țecu-ți barba, că mi ai mie în ulcioru a hășta o țiră de molitvă să duc și la h i d'acasă!

„Că' puternic p t'pusca
„Uite pusca, nu veni
„Că te pusce de peți muri
„Si decât să mai umblăm
„Pe la legi la advocați,
„Hai mai bine ne împăcăm
„Și să fim ca doi fărtați“

Ursul deci precum se pare
Se n'voi la împăcare,
Ș'asa bine se împăca,
Că țiganul tot zbera:
— „Auleo! destul, fărtaș
„Că noi nici nu ne-am ceitat.
„Stai i am stăi să ne certăm
„Ș'apoi să ne încășăm.

Ursul nici că' aczia,
Ba'l strîngea și-l întindea,
Ba'l suceia și-l p'chodes
De credeai că nabi l'ia.
Și cum tot l'a împăcat
Si l-a strîns l'a măsurat,
Te miri cum mi s'au scăpat,
C'asa fugă mai călca
Nu alt cum, ... da scăpăra,
Tot strigând în gura mare
Căci credea că iar mi-l are:
— „Auleo!! Tată din c'ar
„Acum scapă mă că per,
„Și mă fă din vînător
„Înger de cel șburător,
„Las' n'abil pușcă — vênat
„Că amar m'a scărmanat.

Măgarei, 20 Febrairie 1902

Em. Suciu

sămăna mai potrivit, e bine a amesteca sămănta cu puțin nêsip mărunt. Ear ca sămănta să incoltească mai iute și mai ușor, înainte de sămănat o ținem câteva ore în apă caldă. După sămănat îndesăm puțin țerina de pe straturi cu o scândură, ca să vină în nemijlocită atingere cu sămăntele spre a să păstra umezeala mai bine. În cas de secetă, udăm atât până resare, cât și după ce a răsărit. Iviudusă burueni le plivim. Udatul să face seara după apusul soarelui, sau dimineața înainte de a răsări, adeca pe recoare nu în arșița soarelui: Apa de udat să fie stătută, nu proaspătă.

Prin Mai când ceapa e în două frunze și cam de o palmă dela pământ o răsădim.

Cu cât e mai tineră cu atât să prinde mai ușor. Răsădirea să face după o ploaie când pământul e umezit. Fiind siliți a răsădi pe timp secetos, udăm straturile în cari avem să punem ceapă ear răsăditul în acest cas îl facem seara pe rēcoare după sfințitul soarelui. Cu ocazia răsăditului atât rădăcinile fireose prea lungi, cât și virful foilor le retezăm. În chipul acesta să prinde mai bine, căci prin retezarea rădăcinilor, facem ca din fie-care fir (rădăcină) să răsăra încă alte multe fricele, spre a să nutri planta cu ele, ear foile — băgați de seamă — că și dacă nu le retezăm virful, acela tot să uscă. Aceasta e anume destinat dela Creatorul, ca în chipul acesta, să împedecă creșterea foilor în sus, în paguba căpăținei, de care noi avem mare lipsă.

Depărtarea între firele de ceapă să fie cam de o palmă bună, ca să aibă loc de a crește căpățina. Afundimea să fie cam de două degete nu mai mare, căci fiind prea sfund rădădite firele, creșe în sus, nu să îngroașă făcându-se așa numiți cepoi. După răsădit asemenea avem să udăm ceapa pe timp secetos, buruenile le plivim ori de câte ori s'ar ivi.

Timpu potrivit pentru plivire e în urma unei ploii, când și săpăm, adeca rēscolim pământul diatre fire ca să se poată desvolta mai bine căpăținile cepoi.

Săpând când pământul e uscat, ușor smintim firele; asemenea și de am cerca scoate buruenile cu săpioara. De aceea să cere ca întâi să plivim și apoi să săpăm. Pentru săpat trebuie să avem o săpioară anume, în lipsa acesteia ne putem servi și de o cutură.

Voind a prăsi cepe, mari cum să zice, uriașe, udăm mereu cu must de gunoiu, se înțelege amestecată cu apă.

Aceste apă le vom folosi mai din vreme pentru mâncare, căci nu se pot păstra peste iarnă.

Cam prin August, când rădăcina cepoi e bine desvoltată, ca să și poată căpățina trage nutremântul de lipsă din pământ prin rădăcină, ne apucăm și plecăm cotoarele adecă foile cepoi la pământ. În chipul acesta facem să se desvolte căpățina mai bine. Nu e bine a face acest lucru mai de timpuriu, când încă rădăcinile cepoi nu sunt bine desvoltate, căci în acest cas, în loc de a drege, stricăm, deoarece ceapa se nutrește și prin foi de aer.

De multe ori când scoatem ceapa, afam niște vermi ce'i rod căpăținile, făcând mari stricăciuni. Contra lor folosim, petrolu, funingine ori cenușă. Petrolu se folosește amestecat prin nêsip mărunt, ca să presară cu îngrigire printre plantele de ceapă ca să nu vină în atingere cu ele, căci în acest cas mai mult ar strica. Mult mai bine i-ar folosi cenușă ori funin-

gine. Ca să nu dăm în adins anză prășirei vermiilor de ceapă, trebuie să nu punem ceapa în unul și același loc, doi ori trei ani după oaltă.

(Va urma).

Sfaturi practice!

V'au degerat urechile ori picioarele? Spălați-le și frecăți-le bărbătește cu apă rece, rece, și apoi ungeți-le cu alifile de camfor.

Voiți ca icoanele vechi și urite să le faceți ca noue? Spălați-le cu leșie și frecăți-le cu felit de măr, (înțeleg icoanele fără sticlă vâpsite pe lemn).

Voiți să curățați sticlele murdare? Spălați-le cu apă caldă și țărițe de lemn ferăstrău.

Suferiți care va de guturariu (catar)?? Trageți pe nas zama de lamăe stoarsă în palmă. — Cu cât vi boala mai veche, cu atât mai des folosiți leacul acesta.

Suferiți de boala de gât (difteris)? Luați un penel și ungeți rana în gât cu în spirt care ați dizolvat cât un bob de mazăre pentru vinăta ba din când în când să și gargarisați spirt.

V'au ruginit cuțitele, furcuțele ori alte de acest fel (tacămurile)? Țineți-le 2 zile unse cu ulei de ori de bumbac și apoi frecăți-le bine, bine cu praful de var nestins și să vor face ca noue.

Loc deschis.

Zici preoate Majer că am avut conflict cu notarul pentru aceea am adus foaia „Albina” în casa satului notarială Gurahont, însă îți zic că nu am avut conflict cu notarul, nu mă sfădesc cu nimeni, însă dreptul meu cel național român nu l'as să-l calcă oimă în picioare. Acum poate T. Majer te-ai pus să vorbești de bisericile lui Christos, și despre școli, zici că biserică din Hontșor aștia vântul în interiorul ei, eu îți zic preoate că suflă vântul prin D ta preoate Majer că biserică e tare și e molerită frumos e de o 100 de ani însă mai trăgește 200 de ani e mai tare decât una nouă care astăzi să face, e vizitată de Dl protopop și de alți domni și toți o laudă, am câștigat pe seama ei frumoasa sumă de bani e dăpășă la „Victoria” dela streac când s'a făcut drumul de fer prin țșrina, am făcut școala din Hontșor de când sunt eu preot înainte de mine nu a fost școală mergeau pruncul la școală în Gurahont, dacă venit eu preot făcut bani din mână în mână cu credincioșii și cumpărau întrevilanu și materialul, și făcui școala și e bună astăzi, la Gurahont e bună școala mei poate trei 40 de ani e vizitată de dl protopop cu măestrii; astăzi putut a face noi de mult, însă capitalul trecea tot pe școală stănci, dar astăzi capitalul ei creștea bine și putem face și școală și să mai rămână capital la școală. Vezi preoate că eu lucru cu înțelegiune sf. biserică din Gurahont din sfatul meu cu a domniei de acolo s'a făcut biserică de zid, când fu la țara se gățara banii eu dela mine, pusei o suta de florini germani și gățai biserică.

Biserică din Satoru din îndemnul meu a făcut-o unchiul meu Atanasie; a venit la mine când eram teolog și m'a întrebat ce o face, face o biserică în Satoru fiind că nu a mai fost biserică nici odată, și eu l'am îndemnat și am și mers cu Unchiul meu la Prea Sântia Sa Ivactovicu și am câștigat îngăduință, și facu Unchiul meu biserică mai numai din averea sa proprie. Biserică din Zeldișoara eu sfatul meu s'a făcut a venit preotul cu 2 frantași la mine de două ori de m'au întrebat cum să fac și eu le am dat sfat și deschis coala cum să facă și așa și făcui sf. biserică, acum poți preoate Majer sluji intrînsele cu îndemnul meu.

Despre Ioan Asleu cu ciripa iară năntea Venerabilului Consistor îți voi arăta că eu am făcut Preliminarul despre ciripa și l'am trimis la Venerabilul consistor să l'aprobeze. Însă Domnia Ta veni în conflict cu învățătorul Șoica și făcui instanție și așa stricăți treaba amândoi.

Vezi nepoate preoate Majer câte rēuștă ai făcut în toate privințele. Dar una poțteac dela D ta nepoate preoate Majer să mi arăți ce merite ai făcut de când ești preot pe terenul bisericeii publice național, și pe terenul român național public; pe terenul bisericeii nu ai făcut nimic. Însă eu am ales trei deputați cu program național și era să aleg și al 4-lea pe Prea Cuvioșia Sa V. Mangra, de și zici nepoate că eu nu l'am candidat, ba l'am candidat că am fost membru ales în Comisiune de dl avocat Stănescu din Arad.

Namăi precum îți aduc aminte Prea Sântia Sa nu lășă pe Prea Cuvioșia Sa să pășească de ablegat. Despre plata învățătorilor ce ai scris nu-l așa.

Pentru ce te-ai pus în capul meu a scrie la atacuri, nu poți zice că am început ceva a scrie în foaie în contra t'au a te vorbi de rēa unde-va, eu tot bine și-am făcut pe lume de când ai venit la mine, numai și ai luat ciuda și pismă pe mine dela alegere de protopop, că nu și am ajutat pe voia D-tale nepoate să te faci vicariu protopop. Zici că eu mă îmbulzesc dela tămbălae, aci eșă îți arăți fațarnicia și vorbirile, că mie nici bățura nu-mi place. Pe mine mă știe jurul înreg ce îmbulzător sunt la bățuri.

Despre preșă ai drept d-le preoate Majer, că nu e troacă; căci eu așa cred menirea ei este adevărul, și nu a calomnia pe nedrept și fără ori ce basă persoanele onorabile care s'or închinat toată viața lor în interesul publice naționale.

Zici că eu acum trei ani am lucrat la căderea listei naționale aci iară vorbești rēu, că D ta ești acela ce ai zis cătră mine să nu ablegăm pe dl Truța numai pe D-ta să te ablegăm însă fruntașii ceului când au zis de D-ta Majer nu se învoia să te alegă mai voia să alegă ori ce persoană numai Majer să nu fie membru municipal, și așa D-ta lucra de căsu dl Truța; și atunci căzuși și D ta Majer; despre Costina iară zici că eu am voit și l-am ales. Însă eu tot am voit să și fac bine la ori ce mă rugat, la sfințire am fost cu D ta nepoate în timp de iarnă am plecat cu căruța până la Sebeș și am durmit sfară de m'am răcit eram gata să mă batejese dimineața la 4 oare marea la Arad și mă rugat de Prea Sântia Sa să te sfințească de preot cât mai în grabă și m'au ascultat și te sfințit preot. Și tot mai bine, însă sus e Dumnezeu vede toate.

Ioan Mera,
preot în Hontșor și
Gurahont

Mulțamite publice.

Cu ocaziunea concertului aranjat de „Corul vocal” din comuna noastră Păncota au binevoit a ne trimite oferte M. St. domni: Dr. George Feier, adv. în Borosineu; 5 cor.; Ioan Bordan, paroch în Sinitea; 2 cor.; George Dumșa adv. în loc; 2 cor.; Iuliu Șeșean, not. pens. în loc; 1 cor. Suprasolviri la casaș am primit de la M. St. domni: Angiu Geiba, not. în loc 9 cor. 50 bani; Ioan Popescu not. în Măderat, 5 cor. 50 bani; Abfal Ferencz proprietar în loc, 3 cor. 50 bani; George Boglia proprietar în Agriș; Ioan Binciciu comerciant în loc câte 2 cor. 50 bani; Filip Leuca, paroch în loc; George Păp, paroch în Agriș; Pavel Anuleu, comerciant în Giola; Simeon Buda, proprietar în loc; Suhajda Lejșaj adj. not. în loc; Sebök István, măestru în loc câte 1 cor. 10 bani; Aureliu Tirziu, adj. not.; Iuliu Butariu, inv. în Seleș; Ioan Burza, proprietar în loc; Avram Bulzan, oficiant de poștă în loc; Georgiu Cassiu adj. comer.; Petru Vancea, în Măderat; d. na I. Morariu Tirnova, Ioan Chera, adj. comer. în loc; Kocsi Andriș măcelar în loc; Mehoffer József, G. Craciunovic, Fekete József câte 50 bani; Ioan Cigariș inv. în Cermeiu, 10 bani. De tot au mears: 130 coroane 30 bani, din care detragându-se spesele de 79 cor. 30 bani. Rămâne profit curat de: 15 coroane.

Atât d-lor, cari ne au trimis oferte, cât și d-lor cari au suprasolvit la casaș venim și pe această cale a le aduce mulțamite noastră, rugând pe bunul Dumnezeu să-ți și lucră mulți ani deplin sănătoși, ca să mai poată contribui spre astfel de scopuri.

Păncota, la 10/III 1902 st. n.

Filip Leuca, Ioan Halmăgian,
preș. cor. inv. diriginte.

— Ne luăm voe a aduce la cunoștința publică, că cu ocaziunea petrecerii aranjate în școala noastră din loc la 17 Februarie a. c. st. v. în favorul bisericeii din loc și anume a fondului menit pentru zidirea bisericeii s'a realizat, după detragerea speselor de aranjament, profit curat de 10 coroane.

La acest profit au contribuit cu suprasolviri seara la casaș următorii domni și doamne; Vasilie Burdea, preot 1 cor., Victoria Maca, proprietară 50 fl., Iosif Hășegan, preot gr. catolic, Laurențiu Ciorbea, preot, Simion Samulă, contabil, Vasiliu Butură, inv., Vasiliu Cozma, proprietar, Ioan Părvu, inv. câte 1 cor., Ioan Moldovan, inv. 40 fl., Petru Pașca, tutor. orf. 50 fl., Vasiliu Miclea, inv. 40 fl., Eugen Tatar, sub. not. 1 cor., N. N., Andreiu Muntean, inv., V. G. câte 2 cor., Dumitru Duma primar 50 fl., Ioan Muntean, proprietar 20 fl.

Fără a se prezenta la petrecere au binevoit a contribui stimata d-nă Vădăș Apolonia, magis. postală, Nicolau Todorean, dir. de bancă câte 2 cor.

Na simțim datorii în numele bisericeii a exprima și pe această cale mulțamite noastră atât domnilor și doamnelor cât și stimabilelor domnișoare, cari n'au cruțat ostenele și spese, ci din depărtare au obosit ca cu prezența d-lor să ridice cununa petrecerii noastre.

Sateina-de-sus, la 26 Febr. 1902.

Mihail Gaja, Vasiliu Ioniev,
epitrop inv. țător.

— Pentru „Masa studenților” dela gimnasiul public român gr. or. din Brad au mears în Februarie, 1902 următoarele contribuiri benevole:

Dela preotul Teodor Nicoara din Vința ca cunună eternă pentru soția sa Sava Nicoara născ. Răcățiu, rep. la 3 Aprilie 1901. 5 cor. Dela institutul „Racoța” din Șelba mare 10 coroane Dela Iosif Lăscu și Virgilia Tipeiu din Sas Sebeș, din incidental fidațării lor 6 cor. Dela „Măreșanul” institut de credit și economii din Maria-Rădona, ajutor pe anul 1902, 20 cor. Dela institutul „Grănițerul” din Dobra 30 cor. Dela institutul „Doina” din Cămpeni 30 cor. Dela dl M. Bontescu adv. în Hășeg 20 cor. Dela B. Popoviciu comer. 2 cor. Dela St. Șelariu 1 cor. Dela Dr. L. Parasca medic 2 cor. Teodor Doboi comer. 1 cor. Ioan Baciu 2 cor. Iuliu Popovici 2 cor. Georgiu Costa 1 cor. Teodor Făgărăș 1 coroană.

Primească maritimoișii dăruitori cea mai profundă mulțumită.

Brad, 3/16 Martie 1902.

Comisiunea administrativă.

— Cu ocaziunea petrecerii împreună cu reprezentanța teatrală ce s'a aranjat în Țela la 2 Martie 1901, având de scop ajutorarea bopilor sărași dela școalele din Batta și Țela comitetul aranjator a făcut o colecță, cu care a cercetat inteligența din jur, rugându-o de sprigin, ca cu atât mai virtos să ajungă scopul dorit.

Deși colecța a binevoit a o subscrie un număr însemnat, totuși fiind în ziua petrecerii timpul nefavorabil petrecerea materialmintă n'a succed, deoarece ce și din cei cari au subscris colecța abia a treia parte ne a onorat cu prezența lor.

Oferte am primit dela următorii P. T. domni:

Alexandra Mocsoryi, Birchis; Zeno Mocsoryi, Bulei; câte 20 cor. Paulina Gatterburg, contesă Batta; C. Bardi, not. Soborsin; preotul Micu; Tausig Capolnaș câte 6 cor. Therese Mocsoryi, Capolnaș; notarul Rambauzky; C. Rambauzky; Domány; Várady Birchis; preotul Popescu, Ostrov; Dr. Preusz, Birchis; și Mihail Scheibling, Batta; câte 5 coroane Diaconul Lazarescu, căpătoara; preotul Miloș, Batta; Iosif Popovici, C. Grimm, Capolnaș; R. Schram, Soborsin; câte 3 cor. C. Hormos; preotul Bordeș, Birchis; B. Barta, Capolnaș; preotul Cibian, Bacamezeu; câte 2 coroane. — Verona Demetrgvici, Batta; E. Oltean, Capolnaș; N. Vugu; J. Bugari Birchis; Galand, Ostrov; câte 1 cor. — ear a suprasolviri au binevoit următorii P. T. domni: Demetriu Cărăbaș, Batta; Virgil Thomici, Țela; câte 5 cor. — S. Rădneașiu; Hocs Batta; câte 2 cor. — S. Schaverer; Batta L. Barzu, Bacamezeu; Dörner, Brusau; notarul Daues, Ducești; câte 1 cor. — Șerba 60 fl. suma totală e 158 cor. 60 fl., seara la casaș a incurs suma de 93 cor. — fl. Sumă totală e 246 cor. 60 fl. Detragându-se spesele de 215 cor. 99 fl.; rămâne venit curat suma de 30 cor. 61 fl. Primea-că deal toți acei maritimoiș P. T. domni, cari au binevoit a ne sprigini, și pe această cale mulțamite cele mai ferbinți.

Batta, la 21 Martie 1902.

Pentru comitetul aranjator:

Ioan A. Muscă, Iustinia Cărăbaș,
inv. țător.

NOUTĂȚI.

ARAD, 28 Martie n. 1902.

Consistor plenar. Pe mâine este convocat consistorul plenar al Diecesei Aradului.

Congresul bisericesc sârb se va ține în Carlovitz la 8 Iunie. Alegerile de deputați congressionali se vor face în Aprilie. Cu prilejul congresului se va alege și episcop la Timișoara.

Cum „luptă“ dl Murășanu, veneratul proprietar și director al gazetei din Brașov, a arătat nu se poate mai bine dl profesor N. Bogdan din Brașov. Dl director Murășanu, se înțelege, i-a căzut gre. frecuțul, și d'aceea a pus pe poetul T. H. Pop să răspundă, care a și răspuns, însă mai rău chiar de cum scrie în versuri, și scrie versuri destul de slabe.

Dl Bogdan ni-a și trimis o replică la răspuns, pe care, ca s-o putem publica întreaga d'odată, sosindu-ne târziu pentru numărul de azi, vom publica o în viitorul număr dublu. Rugăm de iertare pentru așteptare pe dl — Murășanu.

O moștenire de 90 milioane lei. — În satul Turcheș, de lângă Brașov, se află un bătrân anume Ioan Deianu. Aceasta a avut un frate, care acum 20 de ani a plecat de la casa părinților în America, spre a-și găsi norocul.

Era un tinăr, după-cum spun astăzi rudele sale, voiu și plin de curaj.

După două ani de ședere în New York, Deianu a scris fratelui său că se află foarte bine și câștigă bani mulți.

De 18 ani însă Ioan Deianu n'a mai primit nici o scrisoare de la fratele său.

Acum câte-va săptămâni dl Nicolae Deianu, antreprenorul cantinei dela fabrica de chibrituri din București, care este fiul bătrânului Ioan Deianu, a citit un intr'un ziari din New-York că a murit acolo milionarul Deianu și că toată averea lui în valoare de 18 milioane lei, este administrată de Statul american, din cauză că până acum nu s'a prezentat nici un moștenitor.

Dl Deianu, imediat ce a citit această informație, și-a adus aminte că acest Deianu trebuia să fie unchiul său, plecat din satul Turcheș acum 20 ani.

Fără a pierde mult timp, după ce s'a înțeles cu sora sa Anica Deianu, servitoare palatului justiției din București, a plecat în Turcheș. Aci a adunat elementele necesare prin cari să probeze că este rudă de aproape cu Deianu din New York.

Fericitul moștenitor a angajat 2 advocați din Sibiu și împreună cu aceștia va pleca săptămâna viitoare la America.

Cei doi advocați au luat pe seama lor toate cheltuielile ce se vor face cu acest senzațional proces.

Sinucidere din dragoste La Buda-pesta ear s'a sinucis o pereche de tineri îndrăgostiți, și anume pentru că sârăcia li împedea să întemeieze casă. Pe tinăr îl cheamă Bérdy János, de 24 ani, se pregătia să se facă inginer. Bolnăvindu-se însă de ochi, a ajuns în spital. Acolo s'a îndrăgostit de Josefina Stuchlich, o fată frumoasă, de 20 ani, îngrijitoare, soră de caritate cum se zice. Fata l-a iubit și ea. Facându-se să nătos, tinărul n'avea din ce trăi, nu găsea de lucru. Neclăjnit, a spus fetei că se sinucide. Fata a declarat că și ea-l urmează în moarte. Și astfel ei s'au împușcat amândoi. Au fost găsiți morți într-o cameră dela otelul „Zöld Kőszorú“. Pe masă era o scrisoare în care spun că se sinucid înțeleși amândoi.

Se caută spre cumpărare *Istoria-Vest Românilor și est Bisanterilor* în Tomul al II-lea adecă dela pagina 128 înainte, de Demetriu Constanțini 1856. Ioan Franția, econom în *Ozerova* u. p. Reșița.

Daruri la biserică. În 1901 a dăruit dl Toma Iepas. un potir în preț de 30 cor.; în 1902 a dăruit Maria Popa Avram n. Bulbucan, un rîcd de haine prețost în preț de 80 cor., și un pant-costar cu 12 cor. De tot 92 coroane, auzînd dela cantori și epitropi lipsa de mai multe cărți, și comitetul parochial a rugat pe epitropul ca și pe această cale să i aducem mulțumită. *Vur per*, în 28 Martie 1902. *Manoila Sara* prin epitrop.

Tradarea din Varșovia. Ziarele franceze publică interesante amănunte despre tradarea colonelului Grimm. Așa „Echo de Paris“ serie următoarele după o povestire a unei persoane care stă aproape de curtea rusească:

Cu vre o trei săptămâni înainte de a ceasta ministrul de războiu generalul Korupatkin a venit în grabă la Peterhof, unde îndată a cerut audiență la țarul pentru o afacere grabnică. Țarul se-nțelege, a primit îndată pe ministru, care i-a spus tradarea lui Grimm. Țarul a ascultat agitat povestirea ministrului și cînd acesta i-a spus că Grimm a mărturisit trădarea și anume că toate planurile de mobilizare le-a vîndut generalului Schlieffen, șeful stabului german, Țarul s'a supărat grozav și a zis:

— În ordinez, ca îndată să dai să impuște pe Grimm cu complicități săi. Deseară să nu mai fie nici unul din ei în viață.

Zîcînd aceste a dat cu pumnul în masă cu așa putere, încât s'a sfărmat în bucăți o admirabilă statuie pe care a primit o dela Felix Faure de cadou. Korupatkin însă a răspuns:

— Ordinul Majestății Tale va fi îndeplinit, dar să știe Majestatea Ta că cercetarea criminală nu e încă gata.

— Tradarea lor stă afară de lege. Asupra acestora nu se poate discuta — zise Țarul și a dat semn lui Korupatkin că poate pleca, după două ore însă ministrul a venit din nou la audiență pentru că a primit amănunte noi despre mărturisirea lui Grimm.

Toate i-le-a spus Țarului, după aceea i'a înaintat actul privitor la condamnarea la moarte, rugînd pe Țar să-l iscălească.

— Dar ce, încă nu s'a dus ordinațiunea mea? — a întrebă Țarul.

— Încă nu, Majestate, numai despre acela am încunoștințat pe guvernatorul militar din Varșovia, că o ordinațiune a Țarului care are puterea legii ia afacerea din mâinile judecătoriei militare și această ordinațiune va sosi deseară.

— Bine, — zise Țarul, să așteptăm dar încheierea cercetării. Suspendez îndeplinirea ordinațiunii, dar ordon ca pe ni meul să nu crașăți. Cine e păștos, acela să fie pedepsit și în fiecare oră cer raport despre mersul cercetării, ear pe Grimm să l aducă îndată la Petersburg.

Aceasta s'a și făcut și Grimm în prima noapte care a petrecut o în întăritura Peter-Paul, a încercat să se sinucidă. Toate obiectele ascuțite le au dus din odaie, de pinteni însă au uitat. Grimm și-a luat jos o cismă și a voit să-și taie vinele gâtului cu pîntenul. De durere însă a strigat, pîzitorii alergîndu-lău împiedecă dela săvîrșirea faptului. Rana făcută la gât e destul de grea.

Din Paris se anunță că generalul rus Puzyrevski Mercuri seara a mers din Nizza la Paris. După-cum anunță „Matin“, Puzyrevski în Paris se va sfătui cu Pendezec, șeful statului major și cu alți oficiali.

Dramă familiară îngrozitoare s'a petrecut la Roma. Felicia Carpetto și-a omorît bărbatul, împușcându-l cînd durmea, din cauză că el era nu numai un bețiv, dar și un tată ticălos, care avînd două fete frumoase, voia a le sili să trăiască în rele, numai cu astfel să-i agonisească bani, pe cari el să-i toace la cărcimă.

Lucruri scumpe. Printre obiectele inventariate, la mitropolia din Iași, s'a găsit între obiectele I. P. S. S. repausatului mitropolit Iosef Naniescu, un epitaf, cusut cu fir de aur și mătase.

Acest epitaf a aparținut, S. S. Anastase Crimka, mitropolit al Moldovei în două rînduri în anul 1608—1616 gentru prima oară, ear a doua oară între anii 1620—1630, fondatorul mănăstirei Dragomirna din Bucovina, și restauratorul bisericeii din mănăstirea Socola, fondată de Ștefan Tomșa.

Poșta redacției. — Se cunoaște acest instrument de tortură a redactorilor. Cine nu cunoaște poșta redacției? A intrat gîrgăunul de literatură în capul vre-unui nerod și-ți trimite vre-o oribilă compoziție, haid! Cărța poștei funcționează. Eată cum Marc Tvain, ingenios ca orî-ce american, a făcut din acest instrument de tortură un instrument de ris:

„Unui tinăr scriitor“. Da, ce-i drept, Agassiz sfătuește pe scitorii să mînanțe pește, fiindcă fosforul de pește se preface

în crier. Până aici aveți dreptate. Dar nu pot să vă spun anume cît trebuie să mîncăți sau cel puțin nu pot să v'o spun sigur. Dacă articolul de probă pe care mi-l trimiteți, este ceea-ce puteți dv. produce în mijlociu, atunci mi-se pare că vre-o câte-va balene v'ar putea ajunge pentru moment. Nu chiar de soiul celor mai mari, ci numai balene bune de mărimea mijlocie.

Victoriile lui Delarey. — Iată de câte ori a zdrobit Delarey pe Englezi până acuma: la *Modder-River*, la *Maggersfontein*, cînd nimici cu totul brigada de highlanders, la *Uival Nek*, la *Nvoit-gedacht*, la *Vidfontein*, catastrofa convoiului englezesc dela *Klerskdrop*, bătălia dela *Moedwil* și angajarea convoiului *Von Donop*, cînd era să nimicească o mare parte din forțele britanice, în cît a făcut pe generalul englez French să zică:

— Nici un șef Bur nu ne va osteni atîta ca Dewet, dar nici unul din toți nu ne va costa atîtea vieți ca Delarey.

Risul. Se zice că noi, românii, suntem așa de ușurateci, în cît ridem de tot. Ori-care ar fi adevărul a fost un popor, care nea întrecut. Locuitorii din Tyrinth, oraș din Argolida, ne spune istoria, își făcuseră obicei de a lua în băjocură toate. Plictisii și ei de atîta spirit, au trimis la Delphi să întrebe leacul. Oracolul răspunde: să sacrifice un taur lui Neptum și să-l arunce în mare, — fără să ridă.

Taurul fu jertfit și Tyrinthienii se adunară pe malul mării, după ce îndepărtaseră copii. Unul, toroși, se strecură printre ei. Cum căutau să-l gonească, el strigă: „Pe Pluton! Doar n'am să vă înghit taurul!“ Și izbucni atunci toți într'un ris cu hohot.

POSTA REDACȚIUNEL.
Ab. 902. Primit. Mulțumim. Vom publica îndată ce vom avea loc.
M. Oarce, Valea-Mare. La tipografia Ciurca în Brașov ori la Krafft în Sibiu.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului în Arad, 27 Martie.
Spirit rafinat, vînzare mare . 118.—
" " mică . 120.—
" brut vînzare mare . 116.—
" " mică . 119.—
100 chilogram bîrbot uscat . 12.80.—13.—

Bursa de grîne din Budapesta
50 chigr. grâu pe Aprilie . cor. 9.12—9.13
" " sîcără pe Aprilie . 7.31—7.32
" " ovăș pe Aprilie . 7.02—7.04
" " porumb pe Maiu . 5.05—5.09
" " grâu pe Octomvrie . 8.11—8.12

Prețul grînelor înmagazinate
(per 50 chigr.)
Grâu ung. de Tisza (greut. 76) e. 9.25—9.35
" " " (greut. 77) . 9.25—9.45
" din Banat (greut. 76) . 9.15—9.30

Piața de porci din Steinbruch (Köbánya).
Neçoțul cu porci grași e neschimbat. Prețul porcelor bîtrăni grași (ungarești), perechea în greutatea peste 400 chigr. 98—100 fileri chilogramul. Porci grași tineri, perechea în greutate peste 320 chigr. se vînde cu 106—107 fileri chilogramul. Porci sîcbești, perechea până la 260 chigrame se vînde cu 102—104 fileri chigramul.

Vremea
este schimbătoare: în toată țeara, și după prorocirea institutului meteorologic așa va și rămîne și în săptămîna viitoare. Ne putem aștepta încoacebî la ploți — calde.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Dela o firmă onorabilă am primit următoarele rînduri: E abia un an, de cînd port și negoț de ghețe, și deja cu mîndrie pot s'o spun, că mi-a saccas în mare măsură să mi cîștig încrederea On. public.

Asta nu a lucru puțin; fiind-că nici un articol de comerciu nu pretinde poate atîta încredere din partea cumpărătorului, ca toc-mai ghețele. Cînd m'am hotărît să-mi arangez un mare magazin de ghețe, eram în curat cu aceea, că numai în acel cas pot conta la cumpărătorii stabili, dacă în în prăvălie exclusiv fabricatele cele mai bune. Dacă altfel ce folos am eu, dacă cineva cumpără dela mine odată, și în vecl nu-mi mai vine! Comerciantul, care astfel gîndește, n'o duce departe, și mai curînd ori mai târziu își prăpădește prăvălia. Scopul meu e altul: Am vrut și vreau și de aci înainte, ca cumpărătorii mei de ghețe să fie pe deplin mulțumiți și dacă au cumpărat odată dela mine, — să-i am și pe mai departe.

Aceasta avîndu-o în vedere, eu vînd exclusiv ghețe ca fabricate de mîna. Mai bine să am profit mai puțin dar' să am d-plina mulțumire a On. cumpărător. Ghețe procurate de mine sunt din materie esuelentă, și fie-care păreche, — înainte de-a ajunge în magazin, — este examinată cu grijă și cu pricepere specializată, astfel, că fără esitare pot să iau asupra mea toată răspunderea. Fasonul ghetelor mele e practic și elegant. Dela liferanții mei pretînd, ca, pe lângă eleganță, să aibă în vedere și cerințele igienice; căci ce folos de ghețele cele mai bune și mai frumoase, dacă ele torturează piciorul și provoacă dureri la umbrare? Deosebit temeiu pun mai departe pe aceea, ca ghețele mele să și conserve forma cîi se poate de mult. La fabricate proaste se poate observa, că după o scurtă folosire își perd forma cu desăvîrșire: Astfel de ghețe eu nu dau cumpărătorilor mei.

Prin depositul meu imposant pot să corîspund tuturor pretensiunilor. La mine se pot căpîta deopotrivă ghețele cele mai ieftine, ca și încălșmintele cele mai fine și mai perfecte. În pas cu moda și petrec cu atențiune novitățile. Am legăturile cele mai avantajoase; cumpăr an gros, și astfel pot să servesc cumpărătorilor mei pe lângă prețuri cît se poate de ieftine. Drept aceea, rog On. public atît din loc, cît și din provincia, să binevoiască și mai departe a mă încredința de încrederea sa. Nu-mi lipsește străduința serioasă și sinceră, de a dovedi și menține după toate puterile mele acea multă bună-voință, ce mi de zi, în măsură crescînd observ din partea On. public.

Arad, luna Martie 1902.
Porter Vilmos
Mare prăvălie în Arad, piața Libertății.

AVISI

Pentru ocuparea unui post de practicant în cancelaria notarială din Feneș u. p. Zlatna.

Reflecțiunilor condițiile de primire li se vor comunica în scris, cel eu praxa vor fi preferiți. 738 1—1

AVIS.

Un preot în disponibilitate cu eminentă calificățiune, care își completează studiile, avînd ocupațiune și fiind căsătorit își caută un post până la terminarea studiilor sale la vre o bancă românească, la redacțiunea vre-unei fol, în vre-o cancelarie advocatîală sau la ori-ce alt institut.

Peste tot e gata a primi ori-ce post corîspunzător chemărei sale. Vorbește perfect afară de limba maternă limbile maghiară și germană.

R. flectanții arătându-și condițiunile să se adreseze pentru informațiuni mai deaproape redacțiunii „Trib. Poporului“.

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de sus într'adevăr o merită

„Picăturile rusești“

ce se prepară în farmacia dlui Vasilie Mijinescu din Melencze.

Ele sunt un mijloc neîntrecut și excelent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.

În timpul cel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefăcător contra sgîrciurilor, vînturilor (colice) și diaree; delatărea greața și neplăcerile provenite în urma stricării stomacului și din răceală; liniștește greața și face apetit; delatărea respirațiunea grea, în lipsă extremă potolește tusa și ajută la desfacerea flegmei; pusă pe puțină vată la dinții gîuroși ușurează durerea.

Prețul 1 cor. 60 bani, (80 cruceri). Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamentul se expediază francat.

„Picăturile rusești“ veritabile se pot căpîta numai în farmacia dlui Vasilie Mijinescu în Melencze, (comitatul Torontal).

Căile ferate Ungare.

Mersul Trenurilor.

— In vigoare dela 1 Octomvrie 1901. —

Pleacă din Arad:**Spre Oradia**

Tren de persoane la orele	5.10 a. m.
Tren accelerat	8.18 a. m.
" de persoane	11.20 a. m.
" mixt	3.56 p. m.
" accelerat	4.21 p. m.
" de persoane	9.35 p. m.

Spre Ardeal:

Tren de persoane	6.35 a. m.
" accelerat	12.11 p. m.
" până la Soborșin	2.04 p. m.
" de persoane	4.30 p. m.
" accelerat	7.28 p. m.

Spre Timișoara:

Tren de persoane	6.20 a. m.
" mixt	11.56 a. m.
"	5.— p. m.

Spre Seghedin

Tren de persoane	7.12 a. m.
"	4.69 p. m.

Spre Brad

Tren de persoane	6.25 a. m.
" mixt	12.06 p. m.
" până la B. Sebiș	5.20 p. m.

Soseso la Arad:**Dela Budapesta.**

Tren de persoane	6.05 a. m.
" mixt	9.10 a. m.
" accelerat	12.51 p. m.
" de persoane	3.55 p. m.
" accelerat	7.11 p. m.

Dinspre Ardeal.

Dela Soborșin la orele	6.50 a. m.
Tren de persoane	10.50 a. m.
" seara	2.30 p. m.
" Dela Radna după amiază	2.30 p. m.
" Tren accelerat	4.06 p. m.

Dela Seghedin

Tren mixt seara	8.88 p. m.
" de persoane	7.06 p. m.

Dela Brad

Tren de persoane	8.— a. m.
" mixt	11.08 a. m.
" de persoane seara	8.36 p. m.

634/1902. tkv. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Morariu Valér m.-radnai ügyvéd által képviselt Frenkler Károly lakos végrehajthatónak, özv. Fischer Antalné m.-radnai lakos végrehajtást szenvedett elleni 255 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. járásbíróóság területén levő, a mária-radnai 371. számú tkvi A I 1. rsz. 721. helyrajzi sz. a. felvett házra és utána járó erdő és legelő illetőségre, az özv. Rácz Mária javára 1. 2. a. bekelezett özvegyi haszonélvezeti jog fentartásával 800 korona ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 14-ik napján délelőtt 10 órakor a mária-radnai kir. jbiróság telekkönyvi iratárban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezői szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10% át, vagyis 80 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Mária-Radna, 1902. márcz. 12-én.
A kir. járásbíróóság telekkönyvi hatósága.

Polgár,
kir. albiró.

736 1-1

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— înviiunțat de Inaltul minister de interne prin ordinațunea Nr. 81.945/1901. —

In toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavi cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avé la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășării, și inveninării prin metaliuri. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apa rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap ș.c. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevrogiei, înțepirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbirea reea peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalajii: soole sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg. — In contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepenirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirii la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirii generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii interniști pot avé la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:**D. HECHT,**

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541—55

687/1902. tkvi sz.

Arverési hirdetményi.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Morariu Valér m.-radnai ügyvéd által képviselt Zibáldfüredi József m.-radnai lakos végrehajthatónak, Szathmári Margit mária-radnai lakos végrehajtást szenvedett elleni 1000 kor. és jár. iránti végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. jbiróság területén levő, a m.-radnai 293. sz. tkvben A I 1., 2. rsz. a. felvett 588—589/c. hrszámu beltelkes házra és utána járó erdő és legelő járandóságra az árverést 1621 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi május hó 14-ik napján d. e. 9 órakor a m.-radnai kir. jbiróság telekkönyvi tárában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezői szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10% át, vagyis 162 korona 10 fillért készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Mária-Radna, 1902. márcz. 12-én.

Kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Polgár,
kir albiró

727 1-1

38—1902. tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Morariu Valér m.-radnai ügyvéd által képviselt özv. Gombos Tódornének, Luntras Trandafir toki lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a m.-radnai kir. jbiróság területén levő, a toki 105. sz. tkvben A I 1—10. rsz. 234—235., 542., 667., 768., 777., 812., 1038., 1694. és 1182. hrjzi sz. egész beltelkes ház és egész 1/4 telek külőségre, ugy az utána járó egész erdő és legelő illetőségre a c. 1. a. özv. Luntras Ilisziené javára bekelezett haszonélvezeti jog épségben hagyásával 840 koronában az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi április hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Tok községi házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak. Arverezői szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10% át, vagyis 84 koronát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kiadott igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Mária-Radna, 1902. évi január hó 16-án.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Polgár,
kir. albiró.

728 1-1

Principiul meu e: circulație mare cu prețuri ieftine și solide.**Pânză și rufe (albituri):**

Pânză de Rumburg (54 riif), 1 val	48.00—95.00 coroane.
" Creas și de Irlanda,, 1 val	9.50—22.00 "
" 3/4 ceasuri de desupt, 1 metru	1.30—2.20 "
" 10/4 de ceasr. pentru plopoane, 1 metru	1.60—2.80 "
" Ștergare, 1 metru	—55—90 "
Ștergare, 1 duzină	7.00—12.00 "
Garnitură de masă, pentru 6 persoane	8.50—22.00 "
H (câmeși) femeșii de șifon, pânză și batist	1.35—12.00 "
Corsete femeșii de șifon (bluse de dormit)	2.00—12.00 "
Fuste de desupt și pantalonii	2.00—9.00 "
Garnitură de pat de șifon ori pânză	16.00—85.00 "
Cearșafuri de desupt, 1 bucată	2.30—3.60 "
Ciorapi facuți de robii, negri și colorați, 3 perechi	2.00 "
Năframațe ajour chindisite	4.00 "

Mostre sau singuratiche bucăți din toți articolii se trimit cu toată acura teța și în provinciă

La comande de trousseuri pentru mirese 200—2000 coroane.

Deposit de mătăsuri an gros și fine, creton de lână, haine zefir și barchet, din cari la moment se trimit și mostre.

Tapete, perdele și garnituri de pat an gros, plapome, matraturi se fac după măsură.

Ciorapii mai sunt recunoscuți ca cele mai bune lucrări, se vîrșite de robii și despre aceștia servese imediat prețuri curente. Cununi și giulgiu pentru mirese am în deposit după moda cea mai nouă.

Comande în preț de peste 10 coroane se trimit cu posta francat.

HOFFMANN SÁNDOR

la „Rândunică“

Arad, edificiul Teatrului.

Mostre se trimit franco.

597—47

Telefon pentru oraș și comitat, Nr. 10.